

Schicht-szappan

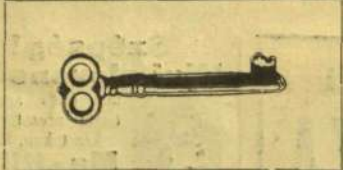
„szarvas“

vagy

„kulcs“

jeggyel

Legjobb, legkiadósabb és ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva!!

Próba-babáka

minden kívánt nagyságban, legújabb és legszebb alakban, magánhasználatra is ajánl 10727 A. Ramharter's Nig. PETER PEHAM próba-baba műterme, Wien, Goldschmidg. 10. Képes árjegyzék ingyen és bérp.

Világhírű kintetett olmtúzi

Quargli.

Az első olmtúzi gépezetű sajgár, mely 1839. évben alapított, a jól ismert gyármanázióból egy postai küldeményt bérmentve és utánvéttel 3 K 70 fillért. Nagyobb megrendelésektől a legolcsóbb árak.

JOSEF MEIXNER, Olmtúzi, Bahnhof, 10821

SZÉPSÉG KIRÁLYNŐJE VAGYOK

mióta az általánosan közkedvelt NORMA-crém használom, mely vegyítiszta, zsír- és higanymentes, az arczorbó teljesen ártalmatlan, gyors hatású. néhány nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, mitesszert, ráncokat, az arcnak friss tiszta színt kölcsönöz. Norma-crém 1 tégely 2 K, bérmentes küldéssel 2 K 70 fill. 3 tégely 5 K 40 fill.

NORMA-hajfestő.

teljesen ártalmatlan, eddig nem létező hatást ér el annak használatával, a hajnak természetesen színt vissza varázsolja. Egyszeri használat négy hétre elegendő. Kapható fekete, barna és szőke színben. A kezelés teljesen eltér az eddigi használatban levő szőkektől, minthogy a festés csakis egy lüvegből történik, s nem, mint a más hasonló hajfestékeknél a hol egyszer kétféle szőke használatra szükséges, azak használati utasítással egy üveg 4 K, bérmentes küldéssel 4 K 70 fill. Két üveg 7 K 20 fill. bérmentes. — Megrendelhető utánvét vagy a pénz előlege beküldése mellett.

Norma-puder, mely három színben kapható, dobozoként 2 korona.
Norma-arcmosóvíz 1 K 60 fillér.
Norma-szappan 80 fillér.

VÁROSI GYÓGYSZERTÁR a „Fekete sas”-hoz, Temesvár, Szent-György-tér 1/B. Főraktár: Török József gyógyszerárban Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-út 10688

Hogy ESMÉNYI KEBELT

elérhessen, használja ön a „Pilules orientales”-t, melyek rövid idő alatt a kiálló nyak- és vállcsontokat eltüntetik, a kebelt fejleszlik, erősítik és ismét helyreállítják, a dereknak pedig állandóan kezes embonpoint adnak, a nélkül, hogy a derekat megnagyobbítsanak.

A PILULES ORIENTALES az egészség mindenkor előmozdítják és legérzékenyebb vérszövetek mellett is bevehetők, fiatal leányok által ép úgy, mint hölgyek által, a kiknek keble a szilárdságot elvesztette vagy azt soha sem bírta. Körülbelül kéthavi könnyű kezelés. Egy doboz ára utasítással K 6.45, bérmentes, utánvéttel K 6.75.

J. Ratió, Pharmacia, 5, Passage Vercan, Paris. Ausztria-Magyarország részére: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. 10946

A SZÉK-LUKÁCSFÜRDŐBEN.
Természetes forró-melek lényes források, iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, vizgyógyintézetek, szénasfürdők, kő- és kádifürdők, gyógyvíz-massozók, Olasó és gőzfürdő, Cser, kőszény, ideg-bőrbajok stb. felől kimerítő prospektust küld ingyen a 10875 Szék-Lukácsfürdő Igazgatósága Budapest-Budán.

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

erősítő és gyomgátló, vérszegények és lábbadosók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 10852

Küldés: Több mint 2500 orvosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste Barcola.
Vásárolható a gyógyszerárban filléres üvegekben 4 K 2.60, egy literes üvegekben a K 4.80.

KÖVÉRSÉG KORAI VÉNSÉG.

Istenem, — így sóhajtsz ezer meg ezer ember, — mit adnék, ha elháríthatnám az emésztési zavartól megakadályozhatnám. Lám, nem is kell szorongatni. Tegye minden hölgy és férfi csak egy kísérletet Mandor soványító és vértisztító porral, biztos az eredmény; azt tekintélyes orvosi és vegytani bizonyítványokkal kimutathatom. — Ne mulassza senki el, arról meggyőződni: hossza meg a Mandor por, ha be nem vették, a párt duplára visszaszámol. Csakly 2 kor. 80 fill. Mandor doboz, orvosi utasítás és bizonyítványok mellékelve. Utánvétellel a pénz be küldése mellett; portmentesen diszkrétan küldi Mme Mandl Ida, Budapest, Károly-kört 2/V. sz. Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. sz. 11093

A szépség ápolására legjobb szer a MIRANDA-CRÉME

Eltávolít minden bőrtisztítást, tisztaságot és az arcnak szép üde kinézetet ad. Nem tartalmaz semmiféle ártalmas vagy mérges szert és nappal is használható. 1 tégely «Miranda»-crème 1 korona.
1 db «Miranda»-szappan 70 fillér.
1 doboz «Miranda»-puder 1 korona három színben Budapestben kapható: TÖR. K. JOZSEF gyógyszerárban vagy a készítőnél DIENES J. G. utóadónál Eszéken, felsővárosban, a hol postai megrendelések azonnal utánvétellel mellett eszközöltenek. 11097

Rozsnyay Pepsin bora.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen.

Ételkezés közben véve, megóvja a gyomorteléstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.

Egy postacsomag 6 üveggel 19 kor. 32 fill. franco küldve.

Kapható: Török József gyógyszerárban Budapestben, valamint a készítőnél: 10888 ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárban, ARAD, Szabadság-tér.

Mindenütt, minden gyógyszertárban kapható.

A hátsón és az uton nélkülözhetetlen szernek van elismerve

Thierry A. gyógyszerész balzsama.

Legjobb hatású rossz emésztésnél és a vele együtt fellépő betegségeknél, mint felhőgés, gyomorgés, székrekedés, savképződés, túlteltség érzete, gyomorgörzés, étvágytalanság, katarrhus, gyuladás, gyengeségi állapot, fellövődés stb., stb. Miképpen mint göcs- és fájdalomcsillapító, köhögést szüntet, nyálkoldó és tisztító szer.

Postán legkevesebb szétküldés 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 K költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 K költségmentesen netto.

Kisinybeni eladásnál a rakutárban 1 kis üveg ára 30 fillér, 1 ket-dőse üveg 60 fillér.

Ügyünk az egyedüli törvényileg bejegyzett szőlőapáca védjegyre: «Ich dien». Egyedül ez valódi.

Ezen védjegy utánítása, valamint más törvényileg nem engedélyezett, így forgalomba nem hozható balzsamgyártmányok viszonteladása törvényileg tilos van. 10647

Thierry A. Centifolia-kenőese

fájdalomcsillapító, puhító, oldó, hűző, gyógyító stb. Legkevesebb postai szétküldés 2 tégely 3 K 60 fillér. Kisinybeni eladásnál a rakutárban 1 K 20 fillér. tégelyenként. Főraktár Budapestben: Török J., dr. Egger L. I. gyógyszerár: Lugoson Vértés. Közvetlen rendelések zamendők: «Schutzengel Apotheke» des A. Thierry in Pragrad bei Rohitsch-Sauerbrunn.

VASÁRNAPI UJSÁG

23. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 4.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG az egész évre 24 korona. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG az egész évre 16 korona. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világtrónikával) egész évre 10 korona. Kötetlői előfizetésekre a postai megkötés utáni időidő is csatolandó.

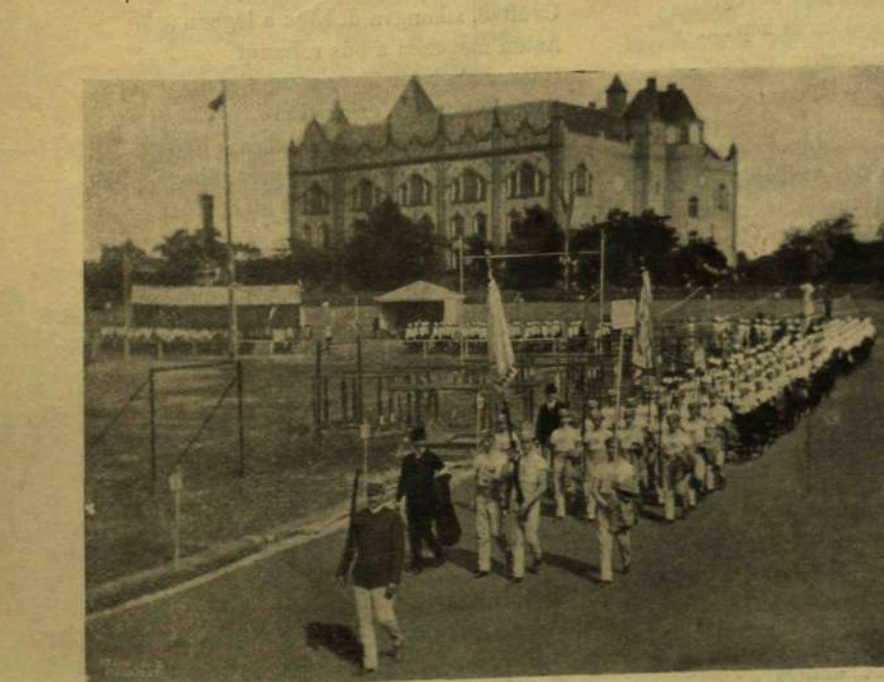
AZ ORSZÁGOS IFJUSÁGI TORNAVERSENY.

A főváros tavaszi képebe a múlt hét második felében s e hét elején a mindennapitól eltérő, kedves és érdekes színek elegyedtek; mindenütt zárt sorokban elvonuló diákok csapatai tüntek fel az utcákon, színes tornaruhákban, sapkákban, torna-ingükben iskolájuk jelvényeivel, régebbi versenyeken szerzett kitüntetésekkel. Oly sokan voltak, hogy a nagyváros nyüzsgő tömkelegében is feltűntek, — a mi nem csoda, hiszen mintegy ötezer ifjú gyülekezett össze a haza minden vidékéről országos tornaversenyre.

Most ötödször tartották meg Budapestén az ifjúsági ünnepek e legnagyobbikát és legnépesebbikét. Először 1891-ben, gróf Csáky Albin minisztersége alatt mintegy 2800 ifjú gyűlt össze a fővárosban; akkor még az volt a terv, hogy évenként rendeznek ily nagy torna-ünnepeket. Ez azonban soknak bizonyult, úgy hogy a második országos versenyt csak két év múlva, 1893-ban tartották meg 2300 tanuló részvételével. Ezután decentralizálták a tornaversenyeket s azóta évenként az ország különböző városai-ban jönnek össze az iskolák, kerületekre osztva területi fekvésük szerint. Ezek mellett azonban 1896-ban, az ezredévi ünnepek kapcsán

BERZEVICZY ALBERT MINISZTER ÉS JUSTH GYULA KÉPVISLŐHÁZI ELNÖK, TÖBB ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISLŐ ÉS EGY JAPÁN VENDÉG TÁRSASÁGÁBAN.

A SZABADKAI FÖGMNÁZIUM CSAPATA VISSZAHOZZA AZ 1901-IKI TORNAVERSENYEN ELYNERT ZÁSLÓT.

A SEPSISZENTGYÖRGYI FÖGMNÁZIUM CSAPATA ELVONUL A MOSTANI VERSENYEN ELYNERT ZÁSLÓVAL.

AZ ORSZÁGOS IFJUSÁGI TORNAVERSENYRŐL.

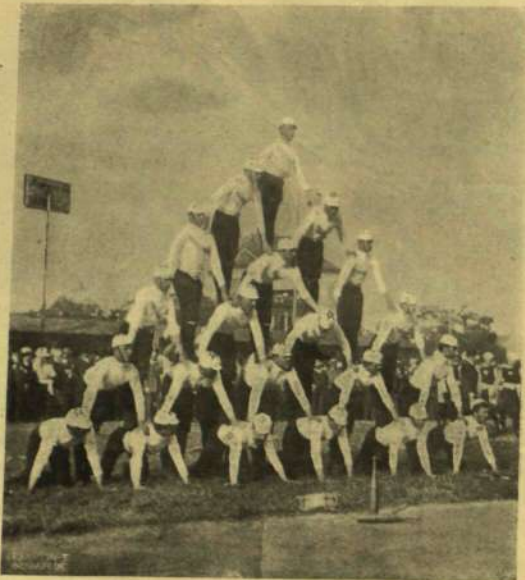
országos nagy versenyt is rendeztek, a melyet nagy tetszéssel nézett a király is s a melynek fényes sikere arra bírta az intéző köröket, hogy ezeket az országos ifjúsági tornaversenyeket újra rendszeresítsék s minden ötödik évben összehívják az ország összes középiskoláinak ifjúságát, hogy bemutassa a nagy nyilvánosság előtt azt az eredményt, melyet a testgyakorlat terén elért. S ezóta ezek a nagy versenyek a fővárosnak öt évről öt évre visszatérő legérdekesebb látványosságai, melyek a gyönyörködő közönség ezreit vonzzák a versenypályára. Az ifjúság és a tornatanítók buzgalmanak és becsvágyának pedig leghathatósabb előmozdítója egy-egy ilyen verseny, a hol az a kérdés dől el, hogy melyik iskola válik ki legjobban az összes közül a testi nevelés dolgában? Erre a célra alapította a vallás és közoktatásügyi miniszterium a vándordíjat, egy pompásan himzett fehér selyem nemzeti lobogót, melyet a torna minden ágában legjobbnak bizonyult iskola ifjúsága kap. Ezért a vándordíjért az 1901-iki versenyen küzdöttek először s a győztes a szabaddai községi főgimnázium ifjúságának csapata lett, a mely azóta büszkén használhatta egész mostanáig a zászlót mindenféle ifjúsági ünnepein.

Az idei tornaverseny külsőségeiben hasonló volt az öt év előttihez, ugyanazon a helyen tartották meg: a csömöri-uti u. n. millenniumi versenypályán s körülbelül ugyanannyian is vettek benne részt. Minden tekintetben nagy volt a sikere, gyönyörű tavaszi idő kedvezett, a közönség a főversenyek mindkét napján szorongásig megtöltötte a részére fenntartott helyeket, sőt sok panasz hallatszott, hogy több volt a néző, mint a mennyi odafért. Az ifjúság ismét jelentékeny haladásról tett tanúbizonyságot a testedzés minden terén. A nézők számára a legszebb látványt a szabaddyakorlatok nyújtották; igen szépek voltak a tornajátékok, melyek terén örvendés haladás mutatkozik. Az ifjúság mind több és több ilyen játékot tanul meg, egyes buzgó tornatanítók mind újabbakat találnak ki, melyek közül nem egy igen jól bevált. Ezeknek a játékoknak a régebben kizárólagosan uralkodott szertornázás fölött az az előnyük, hogy nem oly egyoldalúak s nemcsak a testet fejlesztik, hanem az erkölcsi tulajdonságokat is: a leleményességet, itélő képességet, a fegyelmérzést, a gyors elhatározást. Hogy e mellett a szertornázást sem hanyagolják el, azt is megmutatta a versenyek eredménye, a mely általában örvendéssel bizonyítja, hogy a testi nevelés iskoláinkban erősen fejlődőben van. Kétszeresen fontos ez most, mikor annyira panasz hallatszik iskoláink szellemi túlterhelése ellen.

A verseny az idén május 27-ikén kezdődött s másnap ért véget. Az ifjúság már egy-két nappal előbb gyülekezett a fővárosba, melynek közönsége kedvtelve nézte a tarka torna-ruhás, csinos fiukat. Az első versenynap reggelén volt az együttes főpróba s délután kezdődött a tulajdonképeni verseny. A közönség sorában megjelent közéletünk számos előkelősége, köztük Berzeviczy Albert közoktatási miniszter, Wlasics Gyula volt miniszter, Justh Gyula, a képviselőház elnöke, Bolgár Ferencz, a képviselőház alelnöke, Zsilinszky Mihály és Gromon Dezső államtitikárok, számos képviselő, magas rangú katonatiszt, a főváros részéről Rozsavölgyi Gyula alpolgármester és Kun Gyula tanácsnok, stb. A rendezést egy tornaügyi szakemberekből s miniszteriumi tisztviselőkből, tanárokból álló bizottság végezte Boncz Ödön miniszteri tanácsos vezetése alatt.

Mindkét versenynapon a Hunyadi-terén gyülekezett az ifjúság s onnan vonult ki az Andrássy-úton s Stefánia-úton át a versenyterre. Itt felállottak, minden intézet csapata a maga kijelölt helyén, s adott jelre elénekelték a Himnuszt. Ez maga is olyan szép és lelkesítő jelenet volt, a mely megérdemelte, hogy akkora közönség gyűljön össze a kedvéért. Az első napon a szabaddai diákok visszaadták az öt évig birt vándordíjat, a selyemzászlót, a verseny fő küzdelmeinek tárgyát.

Szabaddyakorlatokkal kezdődött a verseny,

A beregszászi főgimnázium csapata piramist alkot.

AZ ORSZÁGOS IFJÚSÁGI TORNAVERSENYRŐL.

ezután egyéni versenyek következtek: futás, mászás, kötélhúzás, füleslabda, kótyajáték, stb. A második napon aztán kihirdették az eredményt; a zászlót ezuttal székely fiúk nyerték el: sepsiszentgyörgyi ref. székely Mikó-kollégium diákjai, a kiket a közönség s a diákság egyforma lelkesedéssel éljenzett, mialatt Berzeviczy miniszter buzditó szavak közben átadta nekik a vándordíjat. Ezenkívül díjakat kapott a torna különféle nemeiben elért eredményeiért egész sereg intézet, vidéki és fővárosi — bár sokaknak feltűnt, hogy a fővárosi iskolák aránylag kevés díjat nyertek. A Szózat, majd a Kossuth-nóta elneklése fejezte be az ünnepet, mire az ifjak szállásaikra vonultak, hogy másnap hazautazzanak s folytassák komoly tanulmányaikat.

ANDRÉ.

A Petőfi-Társaság Vigyázó-díjával jutalmazott költemény.

Irta Sojó Sándor.

És útrakészen áll a léghajó,
Lenyűgött szárnyán halkan ingva-lengve,
Az égbe majdan sasként szárnyaló,
S merészen vágó messze végtelenbe;
Langy nyári szellő játszadoz vele,
Mosolygó napfény csökját hinti rája,
De büszkébb vágódt duzzad kebele:
Repülni fön, hol küzdés kéje várja.

És szárnya egyre nyughatatlanabb,
Kacér játékát unni kezdi végre;
S melléje lép egy férfi, hallgatag,
Hős elszántságnak szent tüzeben égve.
Fojtott bucsuzás, — minden szív dobog,
Hullámzó néprej, — zsongó tarka kép...
A derült égből Isten mosolyog,
S André — hajója kosarába lép.

Ott áll merően, szótlan, komoran,
Multtal, jövővel sítomot vetve végték,
A szíve-lelke háborgó folyam,
Eltépve minden kedves kötelékét;
Fojtott érzési mind fölzájlanak,
Sápadt arcán a vágyak tüze lángol,
Csak egy vezényszó, még egy pillanat:
S André kiröppen ebből a világból!

De azt a szót még nem mondhatja ki:
Az ajkát mintha titkos kéz lekötné;
Távolból mintha sírna valaki:
Oh André, André, sose látlak többé!
Valahol messze sápadt nő zokog,
Bús szerelemmel hívja vissza hősét,
Valami sügja: kicsiny otthonod
Hidd, többet ér, mint bármilyen dicsőség!

S a sápadt arcon árnyék suhan át,
A fátyolos szem messze-messze réved;
Lenn ájtatos csönd, búslút sokaság,
S a szívben... Mindegy! küzdön szép az élet!

Ha égve tör a hősi akarat,
Hulljon le földnek minden nyúgja róla! —
Harsány vezényszó, — s itt a pillanat:
Magasba szökken André léghajója...

Mint börtönéből szabadult madár:
A szabadságot szomjú vágyggyal iszsa;
Irányt keresve erre-arra száll,
Riadtan csap föl s szüljed újra vissza;
Czikázik le s föl játszi szökkenéssel,
Majd megszeli, melán visszánál,
S halk méltósággal, lassu lebbenéssel
A mennybolt kéklő távolába vész...

— Repülni fennen, Isten közelében,
Ember-nem-látta messze tájon át,
Fényt gyújtani egy ismeretlen éjben
S letépni róla titka fátyolát,
Éjszakra törve szállni egyre följebb,
Oda, hol szem már nem lát éjszakot:
A tette vágó, férfias gyönyörnek
Lehet-e czejja büszkébb és nagyobb?

Tovább, tovább csak, messze cél felé!
Hevít a vágó a szikrázó hidegben!
Magasság, mélység mind az emberé,
Ha nem riasztja rejtelmes kietlen,
Hol minden élet végték megfagyott,
Tudásra szomjan, bátran arra törtet:
Elérve majd a sarkai csillagot,
Birtokba venni egészen a földet!

Süvítsen szél a sápadó egen,
Fagyos szikráit hadd csapkodja, szórja:
Örök dicsőség ez a küzdelem,
A melyet most vív André léghajója!
Dermedt világok, dolyfós jéghegyek,
Itt főt nem tudtok az útjába állni!
Előre, bátran! — nosza zengjétek
Oh, diadalnak büszke harsonái!...

— Zúg a magasság hideg óceánja,
Hullámi közt a fáradt kicsi sarka;
Az ár, ha épen útjában találja,
Morajló kedvel könnyű tánczra hajtja;
Bús, terhes felhő szembe nézi őt
S pihent haragja viharosra lázad:
Hát égve törtél, hitvány földi góg?
Magasba vágódtál? — én majd megalázlak!

S rikolt az orkán: Vendég jött, hahó!
Ezernyi démon, nosza mind idebb!
Kapóra jöttél, dolyfós jéghegy!
Hajszoljuk csak meg, mint egy hópihét!
Tánczoltassuk a lengő vakmerőt,
Míg dőre vágja bús kétségbe szédül,
Míg odalenn a dermedt jégmezők
Megássák sírját gyászos menedékül!

S elkapja, cibálja a szél a hajót,
Üvöltve, sikongva dobálja a légtelen;
Aztán megelőzi a bús rohanót
S fáradt kebelét tépázza kevélyen.
Rátör viharozva ezernyi erő,
Így csap, szilajon, a galambra a héja,
S mint gyöngé galamb, végsőt pihegő,
A büszke hajó lehanyatlak alá...

Játékra szegődnek a szörnyetegek,
És perdül a labda, a gómb a kezökben;
Ujjong, hahotázik a légi sereg,
A mélybe ha hull, a magasba ha szökken.
— Hahó, mi vagyunk idefönt az urak!
Vigyázz, ne eresz, — csak elébe!
— Hahó, tudok én neki biztos utat:
Nézd, hogy karikázik a mélybe!

— S mint a sas, ha eltalálta
Zord vadásznak zord golyója:
Hull sebzetten a halálba
André léghajója — — —
Vad rohanással süllyed a mélybe,
Szánja az ég is a sírba vészőt,
Egy zuhanás, azután csönd... Vége.
— — — — —
Lenn hideg fényű, örök jégmezők.

Kihalt világok, örök jégmezők
Lenn egykedvűn és mozdulatlan állnak,
S egykedvűn szönek fagyos szemfedőt
A holtra fáradt, szárnyatört madárnak;
E szívdermesztő, e halálós csöndben
Se gúny, se részvét — egy szemernyi sincs:
Jégtörzások közt, fenséges közönyben
Csak néz merőn az éjszaksarki szifnusz.

Fön a magasban fölzug valami;
André még hallja s gyötörő kínra rezdül:
Tán hős lelkének megtört álmai
Sírnak felé a távolon keresztül;
S a harcznak vége: szerteszórt romok
S egy dermedt holttet, bús hajótörötté,
S valahol messze sápadt nő zokog:
André, ah André, sose látlak többé!

Ah, úgy van: André nem jön vissza már,
Zord, titkos éjszak eltemette régen;
De az a jajszó most is oda száll
S keresi őt a néma messzeségen:
Egy hirt felöle, egy nyomot, jelet!...
Hiába minden, — sehol semmi sincs;
Hová tűnt André: nincs rá felelet,
Nem mondja meg az éjszaksarki szifnusz...

Költő-lélek, ha szépet álmodik,
Nem is siratja itt a földön André:
Repül nem ismert új világokig
S ott látja őt, hogy most is szárnya van még!
Túl kéklő égen, tisztá étheren,
A honnan már a képzelet leszédül:
Ott járja útját szűnös-szüntelen,
Kitörvén léte kicsinyen körébül.

Istenek kedve tehet ily csodát,
Aadván neki, hogy mindörökre lengjen,
S ő száll és száguld mind tovább-tovább,
Parányi pont a zúrós végtelenben;
Taszitják-vonják örök csillagot,
Honnan s hová tör: nincs megmondhatója,
A mindenségben új bolygók forog:
— — — André léghajója!...

KÜZDELEMBEN.

A 'Petőfi-Társaság' Vigyázó-pályázatán megdicséret költemény.

Irta Barsai Géza.

Leroskadok. Tovább nem birom én,
Leroskadok a küzdelem felén.
De csonka létem kárba még se' vész,
A ki nyomomba jó, fél útja kész.

S mint katonák ostromlott vár alatt
Hulláikkal tömik az árkokat,
Ugy fekszem én a sírba', mely felett
Tán rajtam ép diadalút vezet.

Ha majd rohantok kihűlt testemen:
Tapossatok csak! Nincs fájó sebem.
Mi bennem múltó és egyéni volt,
Verejtékemmel, véremmel kifolyt.

Előre bátran! Én már ott vagyok
A fényben, mely az arcokon ragyog,
A lángban, mely a szívet lükteti,
A szélben, mely a zászlót lengeti.

EMLEKEIM A SZABADSÁGHARCZ IDEJEBŐL.

1847—1850.

(Folytatás.)

Irta Fanghné Gyujtó Izabella.

Az asszonyok sírva, jajveszékelve rohantak le és fel a szobában, vagy borultak le zokogva egy-egy divánra, a férfiak kétségbeesett felkiáltásokra fakadtak, átkozva az osztrákokat, a ki ilyen szörnyű vést hozott ránk.
— Szétmorzsol, felfal ez a vad népség! — kiáltott az egyik.
— El ne hidd, megküzd a magyar még ezzel is — szólt a másik.
— Igen, ha csak ennyi volna! De ha ez elfogy, küld a császár még tiszter, még százszor ennyit — mond egy harmadik.

Az ajtón kopogtatás hangzott. A kvartély-csinálók voltak, beszállásoltak az eltávozott cheveaux-léger tisztek helyére két muszka tisztet szolgástól s az udvari szobába 60, mondhatvan közlegényt.

Sokkal csendesebben, illedelmesebben viselték magukat ezek a rettegett népek, mint az osztrákok.

Az előszobában a tisztek és szolgálók csak úgy lábujjhegyen suhantak végig, egy hangos szó, egy kardesérgés nem hallzott soha. A hátsó szobába a közkatonák mint valami egerek, olyan nesztelenül osontak ki és be. Más hangjukat alig lehetett hallani, mint hogy este, lefekvés előtt térden állva méla, búsongó szent énekeket énekeltek halkan, meghatóan. (Sok-sok évvel azután a zavodjai búcsún hallottam a tót hivatól hasonló dallamokat.)

Aztán lefeküdtek úgy, a mint voltak felöltözve a földre terített szalmára, a fegyverüket maguk mellé téve, összegörbödve, szépen, sorjában.

A tisztek, ha valakivel az előszobában találkoztak, udvariasan köszöntek; ha nő volt, félreálltak az útjából. Az egyik francziául meg is szólította apámat, bocsánatot kért az okozott alkalmatlanságért s kérte, hogy viszonzásul fogadjon el tőlük legalább egy csomag valódi orosz teát.

Elmondta aztán, hogy ők nem ellenségei a magyarnak, sőt élénk rokonszenvet éreznek irántunk, de hát katonák, ott kell verkedniök, a hol a császár parancsolja.

Meghatottan beszélt el apám ezt a találkózást a muszka tea köztölésére egybegyűlt rendes társaságnak.

Igazán, szinte rosszult esett, hogy kezet nem adhattam a becsületes ellenségnek — mondta.

XV.

Nagy-Szeben bevétele.

Vasárnap délelőtt volt, szép, derült tavaszi nap. Mi gyermekek néhányan a Róza felügyelete alatt sétálni mentünk a 'Promenade'-ra, mikor egyszerre csak halljuk hogy: bum, bum! — Ez ágyúszó! — mondta valamelyik, mire mindnyájan megdöbbenve állottunk meg.

Alig, hogy elhangzott, megszólalt a városban a lármadob, trombita.

Egyes katonák, tisztek futottak végig az utcán. Ezek között jött egy nagy szőkebajuszt kapitány, régebben járt a házukhoz, énekelgettek apámmal. Megismert s jóindulattal figyelemzetetett, siessünk haza, mert baj lesz. Még pedig kerüljük a piacot és fútezákat, a mel-lékutczákon menjünk, nehogy a gyülekező katonaság összetiporjon.

De bizony ott is veszedelmes volt a járkálás, ott is lépten-nyomon bukkantak elő rohanó katonák s mivel a boltokat, kapukat hamarjában bezárták, a falhoz lapulva menekültünk előlük.

A mi utcánk már tele volt katonasággal, alig tudtunk közte áthatolni lakásunkig.

Othon nyugtalanul vártak, ott voltak a többi gyermekek hozzátartozói is, a kik siettek biztonságba helyezni őket.

Az utcán folyton hangzott a dobszó, a trombita, a sorakozó katonák léptei, a tisztek vezényszava. Majd lovasság vágatott végig, majd ágyúk, társzekerek robtogtak, közben folyvást hallatszott az ágyúszó.

Lassankint az utca elcsendesedett, a katonaság kivonult. Csak valami kevés maradt benn és gúlába rakott fegyverei körül táborozott.

Délután kezdtek gyülekezni a menedékkeresők.

Jöttek a sáptízó varrókisaszonyok, a báróné a leányával, Márzné a csemetéivel és két nagy ládára való órával. Mert hát ő ugyan nem fél a magyaroktól, de hát épen ott a kapu mellett... az ember soha sem tudhatja.

A mint besötétedett, gyertyát tettünk az ablakba, mindenikbe kettőt-kettőt, így aztán nem igen lehetett kinyitni az ablakot, csak úgy az üvegen keresztül tekinthettünk ki. Nem is igen volt mit nézni. Csak néha lobbant fel a távolban valami vörös fény, holmi boglyát, vagy tán kunyok gyújtottak fel a harcolókat. Kie volt, kinek a jószága veszett benne, mit törődtek azzal? Hiszen háború volt.

Estére kelve mind többen gyűltek össze

nálunk, már alig lehetett mozdulni a szobában.

Eközben künn folyton szólott az ágyú, már a puskatüz ropogása is hallatszott. Jönnek, közelednek...

De jaj! mintha távolodnék a zaj, tompább lenne a lövések hangja. A magyarok arczára a megdöbbenés kifejezése kerül, a szászokét a remény sugára deríti.

— Hát ismét? Lehetséges volna! — kiált fel apám.

— Oh, Istenem! Hogy engedheted meg! — zokogott anyám.

Az egyik szász hölgy átszellemült arczezal, ég felé nyújtott kezekkel kiáltotta:

— Heil dir Gott, du gerechter, die Unserigen siegen, die Unserigen siegen!

A német hölgy érzelmeinek illetén nyilvánítására hangos sírásra fakadtam.

— Ne félj, kis lányom, — szólt anyám az ágyamra ülve, — nem lesz nekünk azért semmi bajunk.

— Hiszen nem is azért sírok, — feleltem szepegeve, — csak azon búsulok, hogy ismét nem győznek a magyarok.

Erre aztán megölelt, összecsokkolt és azt mondta, jó kis magyar leány vagyok.

Apám jól lefordta a sáptízó szász kisasszonyt, beparancsolta a sikátorba, hogy onnan ne merészeljen kimozdulni, mert ezökmökostul kirakja az utcára.

S hogy ez veszedelmes dolog lett volna, arról egy bomba tanuskodott, a mely a piacra hullva szétpukkadott s a várost élénken megvilágította.

Apám kinézett az ablakon.

— Nagyszerűen volt ezélezve, — szólt. — Épen a piac közepére esett, de kért nem tett semmiben.

Ettől fogva mind sürűbben, mind erősebben hallatszott az ágyú- és puskadörgés. Jönnek, most már igazán közelednek!

Egyszerre vad láрма hangzott fel az utcáról, futó emberek lépteitől dobogott a kövezet, közben puskalövés, kardesátogás, rémes ordítózás...

Anyám kinézett az ablakon.

— Az utcán harcrolnak, — kiáltotta. — Az ellenség fut keresztül a városon... A magyarok a nyomában... Itt vannak, hála Istennek, itt vannak! Elő a zászlóval!

Mire a zászló ott lobogott az ablakon, az utcán már nem volt ellenség, csak magyar honvédek.

— Megyek le, honvédet látni, honvédet ölelni, — kiáltott apám s rohant le az utcára, több férfi utána.

Alig hogy elmentek, székely szabaddcsapatok tódultak be az ajtón, magas szál legények nemzeti viseletükben, fejükön gesgvári kalap, nemzetiszín szalagra kötött kard az oldalukon, puská a kezükben. Vadul kiabálva, káromkodva enni-innivalót követeltek, mert különben kard-élre hányják az egész szász pereputtyot.

Erre aztán előállott anyám. Merészen a garázda nép közé lépett és bátran a szemükbe nézve, rájuk kiáltott:

— Hogy mernek maguk magyar háznál ilyen lármát csapni? Ha kell valamit, szóljanak illedelmesen, lesz minden, de ilyen beszéd nem járja magyarok között.

— Igazán, magyar az ifjasszony? — szólt kissé megjuhászodva a vezetőjük. — Hát itt nemcsak szászok vannak?

— Nézzenek a szemibe keetek, — szólt most bele Anikó jó székelyesen, — hát van szász fehéreknék ilyen tüzes szemé?

— Hát a biz igaz, húgom, de a teéd is csillog ám s a beszéded is olyan miénk forma, székelyes, Isten áldjon meg!

— Hová valók farkas? — kérdezte anyám.

— Udvahelszékiek, Farkaslakáról, Szombat-falváról.

— No, ha onnan valók, hát ismerik-e Pálffy Elekét, a főbíró? Meg Pálffy Jánost a kormánybiztost?

— Már hogyne ismernök. Persze hogy ismerjük ökeméket.

— No hát azok az én nagybátyaim, az édes anyám testvérei, s ha tudnák, hogy maguk itt mit mivelnek...

— Ha úgy van, alázatosan engedelmet instálunk, — mondta a vezető. — Hanem hát éhesek, szomjasak vagyunk.

— Jól van hát, megiszszuk az áldomást, —

Jean Agricola vízfestménye.

GYALOGOS VITÉZ 1557-BŐL.

S. d. Bella metszete után.

FŐUR A XVII. SZÁZADBÓL.

S. d. Bella metszete után.

SZÁRNYAS LOVAS A XVII. SZÁZADBÓL.

A Magyar Nemzeti Múzeum Codexéből.

MAGYAR SÓVÁGÓ A XVII. SZÁZADBÓL.

A Magyar Nemzeti Múzeum Codexéből.

MAGYAR NEMES KISASZONY A XVII. SZÁZADBÓL.

La vera effigie dell' Illmo et valorosissimo S^{ro} Nicolao conte di Sárnyo supremo Capitano Cesareo nella gran fortezza di Segedine oue finalmente fu da Turchi amazzato et preso il luoco alla Sette. 1666.

Nicolo Nelli rézmetazete után.

ZRINYI MIKLÓS 1567. ÉVI ARCZKÉPE.

Rugendas Fülöp György vízfestménye után.

KURCZ SZÁZADBÓL.

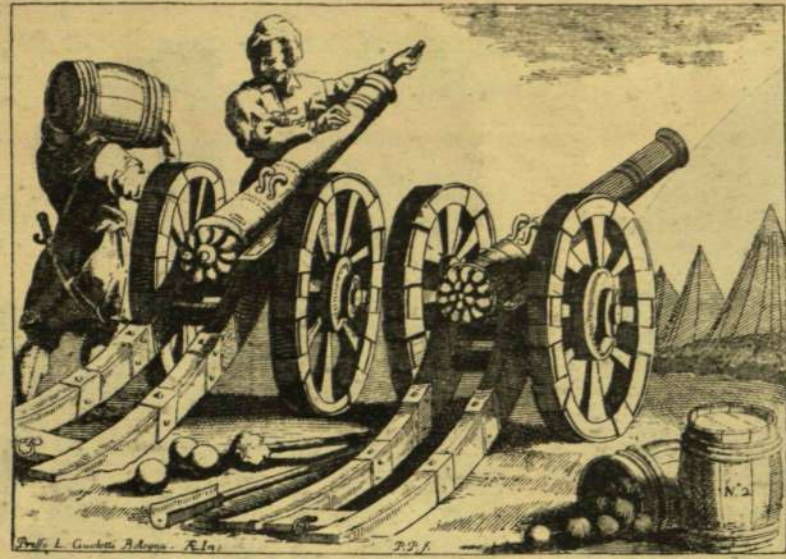

FŐUR PÁR A XVII. SZÁZADBÓL.

A Magyar Nemzeti Múzeum Codexéből.

EIŐKELŐ MAGYAR NEMES A XVII. SZÁZADBÓL.

MAGYAR TŰZÉR A XVII SZÁZADBAN

szólt anyám, mire Anikó az óraséggel egy készletben tartott rudas cseberben bort hozott be, aztán egy losár felszeldelt kenyeret, szalonnát, és épen javában kezdett kínálgatni, mikor apám két honvédtiszttel ölelkezve berontott.

Hórihorgas magas ember volt az egyik, a másik meg kicsi. Apám, hogy az egyiket felérje, magasan felnyújtotta a karját, a másikhoz meg le kellett hajolnia.

— Nézd feleség! magyar vitézek, honvédek, — kiáltotta félig sirva, félig nevetve, olyan volt az örömtől, mintha mámoros lenne.

A tiszték aztán megneveztek magukat. Nagy-Váradról valók voltak, a hosszúnak a neve Fehér, a kicsié Móni volt. Máig is megmaradt az eszemben ez a két név.

De egyszerre a kicsi, a ki kapitány volt, míg a nagy csak főhadnagy, — haragosan fordult a lakmározó székelyekhez.

— Mit keresnek kendtek itt? Hogy mertek ide berontani? Tudják, hogy meg van tiltva az efféle rendetlenkedés! Kurtavasra tétetem, a hányan vannak, mind!

— Ne bántsa őket, kapitány úr, — szólt közbe anyám, — földieim, Udvarhelyszékiek, én hívom be őket.

— Na, az már más. Menjenek kendtek kovártélyt keresni; tudom, hogy fáradtak, rájuk fér a pihenés.

— Soha se keressenek, — mondta apám — Itt egy csomó üres szoba, a honnan a muszkák és osztrákok kimentek, foglalják el a helyüket.

Az óraslegény elvezette őket az udvari szobába. — És most rajtatok a sor, drága barátim, honfirtásaim, mit kívántok, mit parancsoltok? A titek mindenem, ha kell.

Anyám ez alatt sonkát, hideg sültet, finomabb bort hozatott és kínálta őket.

— Köszönjük a sziveslátást, mond a kapitány, — de nem kérünk mást, csak egy korty bort s egy kis helyet, a hol lehajtsuk fejünket, mert iszonyú fáradtak vagyunk.

Aztán a bort felhajtva, azon sárosan, végigfeküdtek két divánon s néhány pillanat alatt mély álomba merültek.

XVI.

Bem apó.

Alig hogy virradni kezdett, mindnyájan talpon voltunk. A tiszték ugrottak fel legelőbb. Egy zugot kértek, hogy megmosakodjanak.

— Jelentkezniük kell, — mondták apámnak. — Hiszen te úgyszólván csak úgy megszoktattál zászlóaljunktól.

Apám a muszka tiszték megüresedett szobájába vezette őket, azzal a kéréssel, maradjanak is meg ottan, a míg Szebenben lesznek. Oda küldte be anyám nekik a reggelit.

Aztán hozzáfogtunk, hogy a házat és magunkat kissé rendbe hozzuk, a mi tekintve az anyám rend- és tisztaságzeretét, meg a tegnapi eseményeket, nem volt épen könnyű dolog. Asztalt is terítettünk. Megraktuk mindenféle hideg étellel, borral, szeszfélékkel a vendégek számára, a kikre számítottunk.

Alig, hogy az öltözetünket kissé rendbe hoztuk, jöttek is, nem is egyenként, hanem csapatostól. Legelőbb is a «fiúk»: az apám egykori gyaroknaki. Megvoltak mind, csak az én József barátom hiányzott. Legnagyobb bánatomra Kolozsvár körül állomásozott.

A többiek közt volt tiszta, altiszt, közlegény, kinek a hogy lehetett. Bethlen Olivér egész az őrnagyságig vitte, az egyik báró Huszár őrmester volt, a másik közlegény és így tovább. Valamennyi a 11-ik zászlóaljból szolgált.

Jött a mi két tisztünk is, galában. Az egyiknek érdemjel is volt a mellén. Bezzeg másként festettek most, mint az este sárosan, kormosan. És jöttek mások is. Régi ismerősök, rokonok a Székelyföldről, Ugronok, Antosok, Sebessiek, Székelyek s még sokan, a kiknek a nevére nem emlékszem.

Beszélték a hadjáratról, győzelmes csatákról, Bemről, a kit féltistenként bálványoztak s valóságos imádattal hódoltak neki.

— Varázserővel van felruházva ez a kis ember, — mondták. — A hol megjelenik apró, szürke lován, ott nincs lankadás, halálfélelem, rohan utána gyalog, lovas, ó van mindig legelőbb a tűzben. Egy ideig az volt elterjedve róla, hogy nem fogja sem kard, sem golyó. Mondták is némelyek, hogy könnyű neki vitéznek lenni. De mióta Szászvárosnál megsebesült, még nagyobb rajongással csügg rajta a hadsereg. Egész legendák veszi körül, félnek tőle és imádják.

Szeben ostroma előtt Bethlen Olivér egy magaslapon állt Bemmel Nagy-Csűrnel, márczius 11-ikén, alkonyat felé.

— Akar ön ma Szebenben vacsorálni? — kérdezte Bem.

— Akarok, tábornok úr, a zászlóaljjal együtt — felelte Bethlen.

— Úgy lát menjen, állítsa fel zászlóalját a piacra.

Ennyiből állott a parancs. S ez elég volt arra, hogy a zászlóalj keresztül vágja magát az ágyúk tűzén, a muszka kordonon és behatoljon a városba s betű szerint követve, sorakozzék a Bruckenthal-palota előtt.*

Aztán a piskii csata került szőnyegre. A mit az ősz lengyel hős ottan mivelt, az a lehetetlen volt határos.

Egy tiszt, a ki ott volt Piskinél, elbeszélte anyámnak, hogy testvére, Ferencz, a nagy tékozló, a mint őt nevezték, fényesen kitüntette magát. Bem ott helyben a csatatéren őrnaggyá nevezte ki. Sajnos, a szebeni csatában nem vehetett részt, golyót kapott a lábába s több sebesüléssel Kolozsvárra szállították. De a sebe nem veszélyes.

Részvétellel emlékeztek meg még gróf Mikes Kelemen alezredestől, a ki az első ostromkor esett el Szeben alatt, gróf Esterházy Kálmánról, a kinek ugyanakkor lötték el a jobb karját. Ilyenekről folyt a beszéd egész nap. A katonaságnak pihenője volt, maga a fővezér is pihent, ott volt a szállása velünk átellenben a «Római császárhoz» ezimzett vendéglőben, de a függönyei egész nap le voltak eresztve.

— Istenem, ilyen közel van és mégsem láthatjuk! — szólt anyám.

— Holnap majd lehet látni, — biztatta egy tiszt. — Délelőtt felvonulunk előtte mind az egész sereg, onnan fogja nézni a ház elől lóhátról a felvonulást.

Másnap délelőtt aztán valamennyien ott álltunk az ablaknál, lestük Bemet s a sereg fölvonulását.

Egyszerre megnyitá a vendéglő kapuja és kilovagolt rajta a nagy hadverő, fényes tábor-karával, elfoglalva az épület mellett levő kis utca torkolatát.

Bizony a híres hadverő apró és nem igen szép ember volt, a mint ott gubbaszkodott ószszegőrbetve hosszúfarkú, hosszúsörényű kis arabs szürkéjén. Körülötte pompás lovakon, aranyos egyenruhákban daliás főtisztek: Gáll Sándor, Bethlen Gergely, Teleki Sándor s az új tábornok, Czeccz.

De a nap hőse mégis csak Bem volt, ő a hős, a legendák alakja, feléje fordult minden tekintet, az ő képét igyekezett emlékében megőrizni mindenki.

Az én emlékezetemben is híven megmaradt. Mintha most is látnám. Vörös zsinóros, barna honvédatillát viselt, balmellén az arany érdemkereszttel, fölötte vállravezett szürke katonaköppönyeg, kiforduló vörös béléssel. A fején barna prémkucsma, vörös bársony tetővel, jól lezuhva kis fején, egész a bizonyos szürke szemöldökéig, mely alól fényesen villogott elő szürő nézésű, apró tatárszeme. A kantárt jobb kezével tartotta, sebesült balkezét, a mely lilaszín selymekendőbe volt burkolva, a nyereg kápáján pihentette.

A mi ablakainkból felhangzó lelkes éljenkiáltásokra felnézett és — nekünk-e, vagy a hatalmas lobogónak, — szalutált, a többiek utána és mi valamennyien bölöngöttünk, kendőket lobogtattunk, éljenzünk feléje.

Aztán megkezdődött a felvonulás. Elöl lóháton egy csapat tiszt. Legtöbbje még egészen fiatal ember, pedig sokan viseltek már aranygallért, érdemrendet közülök.

Utánuk jöttek a huszárok, a vörös csákos

* Az elhunyt Szigethy Miklós honvédeztredes följegyzéseiből.

PANDUROK TÁNCZA A XVII SZÁZAD ELEJÉRŐL.

A MAGYAR VISELET TÖRTÉNETÉBŐL.

Mátyás-, Károlyi-, Kossuth-huszárok, a császáriaktól átállott Székely-huszárok, Miklós-huszárok. Mondják, a mundérjuk viseltes volt, a fegyverzetük tökéletlen, én nem vettem észre. Csak azt láttam, hogy vidáman, büszkén lovagoltak feizákoló paripáikon, mosolyogva szalutáltak köszönőül a feléjük szálló kendőlobogtatásokra éljenzésekre.

Jöttek a honvédek. Egy vörössapkás zászlóalj, ismerős lobogóval.

— A tizenegyesek — szólt apám.

— Az én zászlóm! — kiáltott anyám örömben tapsolva, mig szeméből csak úgy omlott a könny.

Következett a lengyel légió, egyrésze lóháton, hátrakötött újjú mentében, négyszögletű kucsma tetővel, a többi gyalog, de előkelő önkéntes valamennyi, eljöttek Bemnek s a magyaroknak segíteni. Éljen! Éljenek!

Érdekes kis csapat volt a bécsi aulistiké (egyetemi hallgatóké). Fekete szalonruhát viseltek, fekete bársonysapkát, fekete, vörös, sárga széles vállszalagot. Hogy ezeknek a derék német fiúknak is bőven kijutott az éljenzés, természetes. Erre ismét honvédek kék sapkával, aztán a székely szabadsapatok, melyek öltözéte már előbb leirtam, újra honvédek a végre az ágyúk, társzerek. Az ágyúk többnyire az ellenségétl elfoglaltak voltak, meg a Gábor Áronéi, kezdetleges, de használható lövészerszámok. Aztán vége volt.

Az ősz vezér visszavonult szállására, a tiszték utána.

Mi is eljöttünk az ablaktól, fáradtan, de felvilanyozott, lelkes hangulatban, boldogan. És mindnyájunknak eszébe jutott egy más seregnek a felvonulása, a mely akkora bánatot, szinte kétségbeesést hagyott maga után. Nem is olyan régen volt, alig néhány hete és most... milyen különbség!

Hála neked, én Istenem, hogy ezt a boldog napot megérhetem, — fohászodott édes apám. — Láttam Bemet, láttam a magyar hadsereget, mi kell még ennél több?

És örömben könnyezve megölelt, megöskölkölt mindnyájunkat.

(Polytatása következik.)

A MAGYAR VISELET TÖRTÉNETÉBŐL.

Kétségtől a legérdekesebb kérdések közé tartozik, minő volt időnként a magyar nemzeti viselet, milyen változásokon ment át századok folyamán, míg a mai formákhöz jutott. Mert családás volna azt hinni, hogy nemzeti viseletünk most is olyan, mint a honfoglalás idején volt; ellenkezőleg: felelték nagy és gyakori változásokon ment az keresztül s a mint őseink egyik vagy másik nemzettel hosszabb ideig érintkezésbe jutottak, ez érintkezés viseletükre is többé-kevésbé mindig behatással volt.

Erre világosságot deríteni, a nemzeti viselet változásait, alakulását megállapítani nehéz feladat, mert a régebbi korokból legfeljebb sirleletekre, hézagoss leírásokra, majd később pecsétekre, ezimerekre s szórványosan fenmaradt gyarló képekre lehet támaszkodni, és csak a XVI. században változik kedvezőbbre a dolog, midőn a török háborúk következtében egész Európa figyelmé felénk fordult s a legkülönbözőbb nemzetek művészei közül sokan eljöttek hazánkba s ezek után számos rajz maradt fenn, a melyek akkori nemzeti viseletünk történetére rendkívül gazdag anyagot nyújtanak.

Viseletünk történetéről már számosan foglalkoztak, köztük dr. Szendrei János, a ki évtizedekre terjedő kutatásai eredményét most tette közzé. «A magyar viselet történeti fejlődése» ezimű jeles művében, melyet irodalmi rovatunkban külön is méltatunk.

Ezutal pár képet mutatunk be a dr. Szendrei könyvéből.

Zrínyi Miklósnak, a szigetvári hősnek öltözeté sodronypánczéling, e fölött «rákfarkas» mellvert, melyen selyem szalag van átvetve s hátul csokorra kötve. Ez volt a kapitányi jelvény. A hős fején fülvédős hegyes sisak van, jobb kezében gombos agyú, kerekalakos puffernek nevezett pisztolyfélért tart, míg balját spanyolos kosart egyenes kardja markolatán nyugtatja.

ÜNNEPELY KISFALUDY SÁNDOR ÉS SZEGEDY RÓZA SÍRJÁNÁL, SÜMEGEN. — Ferencz Zoltán beszédét mond.

Szárnyas lovas vitéz 1630 tájáról. A lovas öltözeté bokáig érő dolmány, mentéjének két hosszú úja és nagy négyszögletű hátgallérja van. Legfeltűnőbb az a lovas hátához erősített, fából készült váz, mely struczollakkal végig rakva, mintegy szárnyat képez. Az alak fején széles prémszegélyű kucsma van, elől kócsagtoll bokrétaival. A lótaró négyszögletű, himzett.

Főúr a XVII. századból. Fején nagy szőrmejú kucsma, melyet struczollal díszít. Gubát, vagy báránybőr subát visel, melyet elől csatt tart össze; saruját széles talpú kengyelben nyugtatja. Jobb kezében hatalmas tollas buzogányt tart. A szerszám keleties, négyszögletű, rojtos és himzett nyeregtagaróval, a ló fején kócsagtoll bokréta látszik, farka pedig csimbókba van kötve.

Főúri pár a XVII. századból. A férfi lapos tetejű, széles, felhajtott karimájú szőrmekegypagot visel, melybe hátul kócsagtoll van dugva. Nadrágja szűk, legyűrt szárú csizmába húzva, a dolmány gazdagon zsinórozott, mely fölé felálló gallérú hosszú, bő köpeny terül. A nő öltözeté kerek főkötő, fodros fehér spanyol gallér, halcsontos derék, melyet elől fodrozott szalag díszít. E fölébe van vetve a gazdag szőrme-gallérú és bélésű, kerek szabású bársony bundácska, az ú. n. «subicza». A szoknya körül magasan kivarrott; a széles, fejnyer csipkekötény pedig, mely a szoknyával egyenlő hosszú, alsó felén virágdíszítményekkel ékes. Kesztyűtlen balkezében zsebkendő tart. A két alak fölött az állatgőz decemberi jegye látható, a mi arra céloz, hogy a házaspár téli ruhában van ábrázolva.

Magyar nemes kisasszony a XVII. századból. Alól széles aranycsipkével szegett meggyász szoknyát s ugyanilyen színű széles, virágos kötényt visel, mely szintén körül van szegve aranycsipkével. A derék ugyanazon szövetből készült; fűzője elől széles aranycsipkék közt sűrűn keresztbe fűzött, keskeny ezüstös szövésű selyemszalag. A derék szövétűjára bonyolult készített himzett fehér túll ingvállujak vannak varrva, széles fehér csipkekészlettel, mely fölé hármas zöld aranybrokát szalagcsokor borul. Két vállán ugyanilyen hármas szalagosokor, a nyakon pedig zöld színű bolyhos bársonygallér van. A nő simára fésült haját a fül alatt kétoldalt, meggyász selyem csokrocák szorítják le, feje tetején drágaköves, gyöngyökkel díszített pártát visel, nyakán kétsoros gyöngyfűzér van, derekán pedig övgyanánt tiz soros gyöngyfűzér. Czipője hegyes orrú, ránczos karmazsin szattyán.

Előkelő magyar nemes. Az egész öltözet testszíni szövetből készült, a mely a XVII. századi magyar uraknak kedvenc színük volt. A citromsárga csizma szárának eleje jó magasan felér, a hátulja azon mélyen, el van kanyarítva. Érdekes a szár elején felül a kis arany

bojt díszítés, valamint, hogy a sarkantyú is meg van aranyozva. A dolmány sűrűn egymás mellé varrott apró, hegyes, aranyos gombbal, számszerint huszonnégygyel van ellátva. A ráöltött mente keskeny fejér prémmel szegett, sűrűn álló, tiz nagy aranyos gombbal. Látni lehet, hogy az egész mente bélése finom, fejér prém. A zacskós kucsma széles nyuszoprémrel van szegve, míg a haj vastag fonatban hátra lóg s hosszú, fekete selyemszalaggal van összekötve.

Kurucz lovas. Fehér lovon vágat az öreg kurucz vitéz. Fején magas, prémes kucsma, nagy, meggyászú zacskóval. Dolmánya kék, nadrágja pedig piros posztóból készült. Jobbjában széles kardot szorít, nyeregkápáján jókora pisztolyok látszik. A lótaró feccsefarkúra van szabva. Utána hasonló öltözetű lovas, csak hogy ennek felhajtott, széles karimájú nemez süvege van, melynek csúcsos, messze lebegő hajtókája van.

Gyalogvitéz 1557-ből. Öltözeté fehér, szűk nadrág, karmazsin saru, bokáig érő zöld posztó dolmány, melynek eleje a fehér öbve fel van akasztva. A vitéz vállán keresztül keskeny, fekete szíjjon felakasztva viseli vágott végű rövid szabályját, jobb kezében pedig tollas buzogányt tart. Kalpagja meggyászú nemezűből van, rajta elől piros, fehér, zöld tollak díszelnek.

Magyar sóvágó a XVII. századból. A sóvágás Erdélyben a legrégibb idők óta nagyon sok embernek adott foglalkozást; a kép is egy ilyen sóvágót ábrázol. Szűk kék nadrágot, rövid, de bőszárú csizmát és sárga bőrből készült ködmönt visel. Érdekes e ködmönnél, hogy az újj himzett hajtókái előre vannak hajtva a kézfejére, nyilván, hogy a hideg ellen védjék. Nem kevésbé feltűnő az a kétgúy fekete báránybőr gallér, mely hátul a ködmön nyakáról lóg le. Fején rókaprémes, vörös posztózacskós kucsma visel a sóvágó, kezében pedig sajtáságos alakú, hosszú nyelvű fokost tart.

Pandurok táncza. Nyolcz alak összefogózkodva tánczol. Öltözetük szűk nadrág, fűzött bocskor, nyitott újjú rövid dolmány. Övükbe pisztolyok és kések vannak dugva, oldalukon pedig kerek löportartó függ. Süvegük alakja különféle; az egyik hegyes, nemezűből való kurucz süveg, a másik magas prém kucsma, a harmadik feltűrt peremű kicsiny kurucz sapka, végül prémszegélyű kucsma zacskómódra leelőg posztóbetéttel. Az alakok valószínűleg II. Rákóczi Ferenc korabeli hajdúk.

Végül még egy XVII. századbeli magyar tűzér képét mutatjuk be. Ezen kép részlet az eszéki hidnál lefolyt ütközetből s úgy állítja elénk a tűzért, a mint a lóvés után ágyúját tisztítja; öltözetéből kevés vehető ki, de annyi világosan meglátszik, hogy a felső ruha csonka újjú, elől zsinóros, gombos dolmány, a tűzér fején pedig prémes süveg van.

szabadgyakorlat.

KISFALUDY SÁNDOR ÉS SZEGEDY RÓZA ÜNNEPE SÜMEGEN.

A lelkes sümegi polgárság május 28-ikán tartotta meg Kisfaludy Sándor és Szegedy Róza emlékére kegyeletes ünnepét, melynek alkalmát legutóbbi számunkban bőven ismertettük. Az ünnep a maga egyszerűségében igazán meleg, a kegyelettől áthatott volt; részt vettek benne Sümeg város polgárságán kívül a tudományos és irodalmi társaságok képviselői.

A Magyar Tud. Akadémia részéről Heinrich Gusztáv főtitkár és Hegedüs István, a Kisfaludy-Társaság és a Petőfi-Társaság részéről Jakab Ödön és Ferenczi Zoltán, a Nemzeti Múzeum részéről Sebestyén Gyula s rajtuk kívül számos országgyűlési képviselő s Hertelendy Ferenc főispán és Cser-tán Károly alispán vezetése alatt Zala vármegye nagyszámú előkelősége volt jelen Sümegen.

Az ünnep délelőtt 10 órakor a sümegi Kisfaludy-kaszinó díszgyűléssel kezdődött, melyen Lukovich Gábor elnököt; Kelemen Károly realiskolai igazgató emlékbeszédet mondott Kisfaludy Sándorról, kinek Hólszky Sándor festőművész által festett arcképe a beszéd végén lehullt a lepel. A közönség ezután kivonult a temetőbe, Kisfaludy Sándor sírjához, melyben immár két év óta férje mellett pihen Szegedy Róza is. Itt elnékeltek a Himnusz, majd Lukovich Gábor mondott beszédét a sírmlék előtt, melyen most már ott van Szegedy Róza dom-

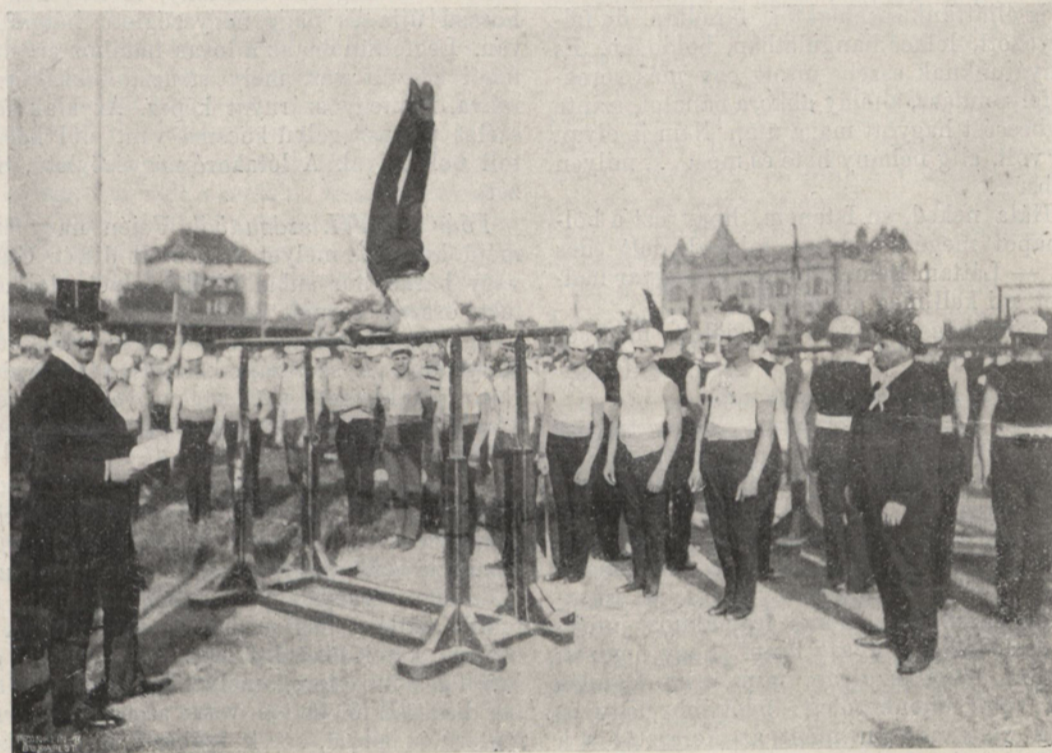
szabadgyakorlatok.

AZ ORSZÁGOS IFJÚSÁGI TOKNAVERSENYRŐL.

borművű képmása, Istók János műve. Ferenczi Zoltán emlékbeszédet mondott, Zombori Andor pedig elszavalta lapunk legutóbbi számában közölt alkalmi költeményét s a társulatok, egyesületek képviselői letették koszorúikat az emlék talapzatára. A vendégek ezután megszemléltek Darnay Kálmán gazdag múzeumát, majd a kaszinó nagytermében lakomára gyűltek össze.

EGYVELEG.

* Az öregek meggyilkolása. Sok vad, vagy félvad népnél máig divatozik ez a borzasztó szokás; gyakran még az elagott szüléket is tulajdon gyermekeik megölik. E szokás fennáll Szudánban, Kordofánban, a hottentottoknál, damaráknál, hereroknál, Ausztráliában, Ujhebridákon, Melanéziában általában; némely indián törzsnél: a korjácoknál, csukcsoknál, kamsatkaiknál. De mindenütt a válásos hit s a gyengéd gyermeki szeretet kifolyása. Az öreg indián, ki már sem háborúban, sem vadászatban részt nem vehet, nehogy dicstelen halállal muljék ki, maga kéri kivégztetését. Az itelme, kamsatkaik hite a halál utáni létben oly erős, hogy az atyák gyermekeik által fojtatják meg magukat. A vén csukcsok maguk kéri az elevenen eltemetést az irántuk való szeretet jeléül. A fidsieknél azon hit volt elterjedve, hogy azon férfiú, ki életében egy embert agyonvert buzogányával, kétségkívül elnyeri az örök boldogságot. Ebből származott azon általános szokás, hogy az öregek, férfiak, asszonyok egyaránt legközelebbi rokonai által

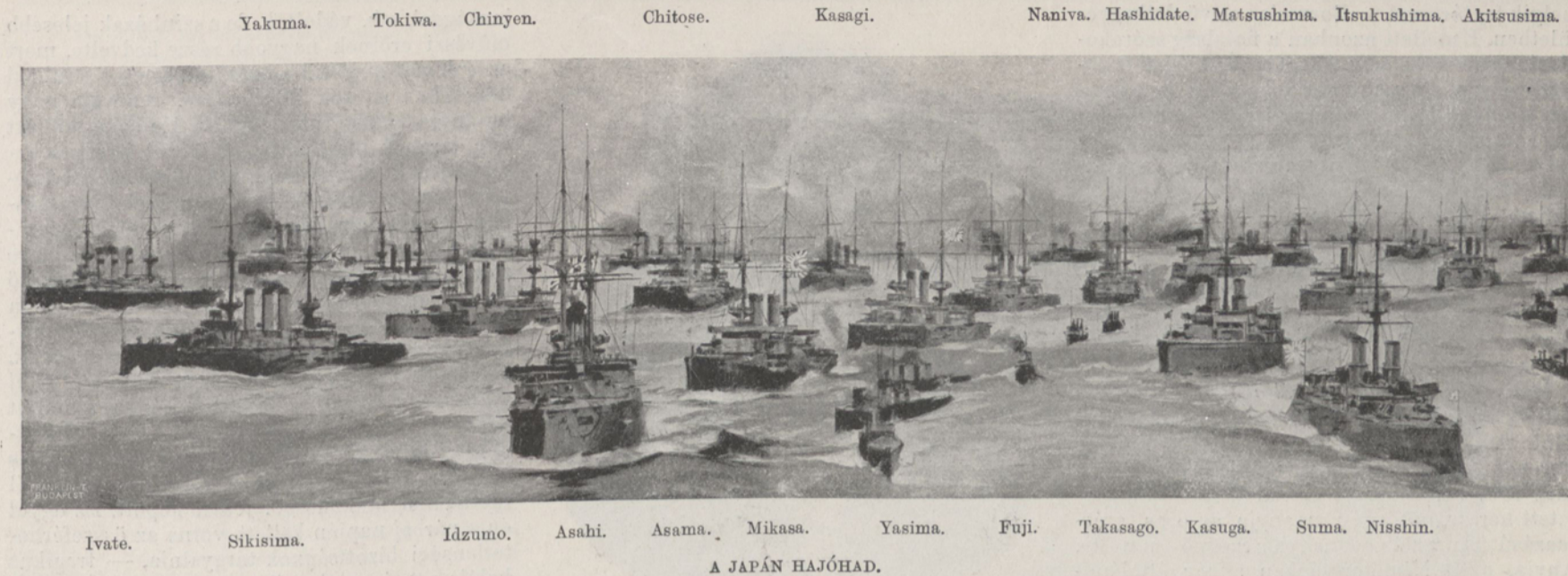
szergyakorlatok.

megölettek. Megkérdezték őket, vajjon megfojtást, vagy eleven eltemetést óhajtanak-e; s azután a szokásos siránkozások közt őket a már kész sírba helyezték. Ha a fiú elvénült atyját így eltemette, akkor a következő éjjel egyedül ment annak sírjához, hogy istenhozzádképpen egy kawagyökeret helyezzen oda. Ehhez járult még azon hitük is, hogy az ember a jövő életben annál tovább él, mennyel fiatalabban hagyja el a világot. S e hitük annyira ment, hogy sokszor maguk ásták meg sírjukat s örömmel vettek részt a halálukat megelőző ünnepen. Az Ujhebridákon az öregeket saját kívánatukra ünnepélyes szertartások közt elevenen temetik el, mert élve sírba szállni nagy tisztesség az öregekre nézve.

* Svájcz néhány vidékén, ha meghal valaki, rokonai a Ház elé egy fekete posztóval bevont kis asztalt tesznek s egy fekete korsót állítanak. Az elhunyt rokonai és ismerősei névjegyüket a fekete korsóba teszik.

* A zongorázás korai tanításának káros hatása. Egy berlini orvos véleménye szerint tizenkét éven aluli gyermekeknek a zongorázást nem kellene megengedni. Ezer leány közül ugyanis, kik 12 éves koruk előtt zongorázni kezdtek, hatszáz idegbajokban szenvedtek.

* Különös adakozás. Az ugandai új székesegyház felszentelésekor a benszülött hívek, számszerint alig ötvenen, a templomi alap javára 36 ökröt és tehenet, három kecskét, 31 tyukot, 134 tojást, 90 ezer kagylót és 1613 rupiát (kétezer koronát) gyűjtöttek.

A JAPÁN HAJÓHAD.

AZ OROSZ ÉS JAPÁN HAJÓHAD.

Hetek óta páratlan érdeklődéssel várta a világ a két ellenséges hajóhad összecsapását, a mely végre május 28- és 29-ikén csakugyan megtörtént. Az általános érdeklődésnek pedig két fő oka volt; egyik az, hogy ily hatalmas, modern hajókból álló flották még sohasem ütköztek össze, másik pedig az, mert e csatának kellett eldönteni: melyik fél lesz úr a kelet-ázsiai vizeken. Növelte az izgatottságot az, hogy az utóbbi időben már semmi bizonyost sem lehetett az ellenséges hajóhadak hollétéről, valódi szándékáról tudni. Csak arról voltak meggyőződve, hogy Togo Formosa sziget éjszakai partján és a Halász szigetek közt vonult meg, holott a mint most kitűnt, egész erejével Korea egyik kikötőjében, a Csuzima sziget közelében tartózkodott, itt leste, ide várta az orosz hajókat, mert e szoros helyen kitűnő hasznát vehette nemcsak torpedóinak, hanem lassú járaturu partvédőinek is, a melyek nyílt tengeren alig érnek valamit. De itt remélte legtöbb hasznát venni 13 tenger alatt járó naszádjának is, melyekkel e helyen már két hónap óta éjjelnappal gyakorlatokat tartatott.

A csata, mint ismeretes, a szó teljes értelmében megsemmisítő volt az oroszokra nézve s maguk az angolok elismerik, hogy Togo győzelme messze felül haladja a Nelson trafalgári győzelmét is, a melyre pedig oly nagy nemzeti büszkeséggel tekintenek.

Most, midőn a két flotta kiválóbb hajóit képen bemutatjuk, egyszersmind megbízható angol forrás után rövid ismertetését is közöljük azoknak, megjegyezvén, hogy a képen a + jelgyezett orosz hajók a csatában elsüllyedtek, a * gal jegyzettek a japánok zsákmányul estek.

A két ellenséges tengeri haderő aránya tehát a döntő csata előtt ez volt:

	Orosz	Japán.
Első rendű csatahajók	5	4
Másod osztályú csatahajók	6	1
Vértezett cirkálók	3	8
Védett cirkálók	6	13
Másféle ezirkálók	6	16
Torpedo naszádok	—	67
Torpedo rombolók	13	19

+ Svietlana.

+ Suvarov.

* Orel. Izumrad. * Seniavin. Oleg. + Jemesug. + Usakov. + Nakimov. + Vladimir-Monomach.

+ Anura. + Oslabia. + III. Sándor. + Borodino. * I. Miklós. + Navarin. + Apraxin. + Sissói veliki. + Dmitri Donskoi.

AZ OROSZ HAJÓHAD.

Ebben a táblázatban a szállító, kórház, s egyéb különféle segédhajók nem foglaltatnak. Az első rendű orosz csatahajók közül négy 13,516 tonnás a múlt 1904-ik évben készült el, az ötödik csatahajó is csak négy éves volt.

Ezek ellenében Japán két 15,200 tonnás három éven aluli, egy hat éves 14,850 tonnás, s egy nyolcz éves 12,320 tonnás csatahajóval rendelkezett. — Másodrendű csatahajók dolgában a japán hajóhad sokkal gyengébb volt, de fölénye annál nagyobb legújabb szerkezetű vértezett cirkálókban.

A mi a tüzérseget illeti, a két hajóhad ágyúinak száma és kalibere a következő volt:

	Orosz	Japán.
12 hüvelykes ágyú	26	23
10 " " " "	7	3
9 " " " "	12	4
8 " " " "	13	34
6 " " " "	147	196
összesen	205	260 ágyú.

Az orosz csatahajók és cirkálók legénysége 10 ezer emberből állott, míg ugyanazon osztályu japán hajókon 13 ezer ember volt elhelyezve.

Ilyen erővel ütközött tehát meg a két ellenséges vezér, kikről most szintén közlünk képeket.

Togo nagy hadvezéri tehetségei mellett is a legszerényebb, legegyszerűbb emberek közé tartozik s a ki marczona tengerészei közt meglátja szelid, mosolygós arccsal intézkedni, alig hiheti, hogy ő a jelenkor egy legkiválóbb és rendületlen bátorságú katonája. Képünk is úgy mutatja őt be, a mint egy hatalmas páncélos fedlzetén oly kedélyesen sétálgat, mintha csak otthon volna békés otthonában, nem vitéz katonái, hanem gyermekei körében.

Rosdesztvenszkyt szintén nagytehetségű tengerésznek tartották az oroszok, a ki ügyességének és vakmerő bátorságának többször adta jelét a törökök elleni háborubán. Egyébiránt az volt róla a hír, hogy szerfölött ideges és alárendeltjei közt kiméltelen van fegyelmet tart; ezért a legénység nem is szerette, de bizott benne. Tagadhatatlanul igen nehéz feladatot

oldott meg, midőn flottáját sok nehézség közt a Föld felének tengerein át egész a japáni partokig elvezette. Legutóbbi jelentésében melyet haza küldött, állítólag csak ennyit táviratozott: «Csata előtt ez utolsó jelentésem. Ha meggyőzőm Togót: majd tudatom; ha pedig az ellenkező történik, akkor azt ő töle tudják meg.» Ez az utóbbi eset következett be: Péterváron valóban a japán vezér hivatalos tudósítása révén értesültek, hogy a balti flotta megsemmisült, Rosdesztvenszky pedig megsebesülve hadifogságba került.

A NÉMET TRÓNÖRÖKÖS HÁZASSÁGA.

Ismeretes az a családias bensőség és egyszerűség, mely a német császári család tagjainak egymáshoz való viszonyát s a gyermekek nevelésének módját jellemzi. A német trónörökös, a kinek e napokban lesz az esküvője, szintén e mód szerint nevelték, a mi sokban hozzájárul népszerűségének növeléséhez. A németek jól tudják, hogy II. Vilmos gondos és szerető, de szigorú családapa, a ki arra igyekezett, hogy fiát s trónjának örökösét kötelelességtudásra nevelje s ebben látják biztosítékát annak, hogy a fiatal herceg, ha egykor ő reá kerül az uralkodás sora, iparkodni fog, hogy méltónak bizonyuljon a Hohenzollernek hagyományaihoz. Ez a bizalom magyarázza meg azt az örömet és lelkesedést, melylyel az uralkodójához híven ragaszkodó német nép a múlt év szeptemberében Frigyes Vilmos trónörökösnek Czeczilia mecklenburgi hercegnővel való eljegyzése hírt fogadta.

Frigyes Vilmos trónörökös eddig tanulmányával volt elfoglalva s a nyilvánosság előtt keveset szerepelt. Mindössze huszonhárom éves még csak s eddig szigorú apai felügyelet alatt állott. A mi azonban róla nyilvánosságra jutott, apró jellemző vonások, tanulmányainak szelleme és iránya, — mind alkalmas arra, hogy rokonszenvet ébreszsen iránta. Mint a bonni egyetem hallgatója komolyan vette kötelességeit s a tanulásban kiállotta a versenyt bár-

melyik tagtársával a «Borussia» nevű diákegyesületben. E mellett azonban a fiatalság szórakozásait sem vetette meg. A jogi és történelmi tudományok mellett a katonai dolgokban is alaposan kiképezte atyja, a mi a porosz uralkodóház katonai hagyományait tekintve, természetes dolog. Mint az első gárdaezred századosa nemcsak látszatra, parádéból teljesített szolgálatot, hanem szakavatott katonai oktatók vezetése alatt komolyan teljesítette kötelességeit. Századának legénysége nagyon szerette, mert sok jót tett velük; gyakran megtörtént, hogy megvendégelte őket, a cirkuszbá vagy a színházba «vezényelte» az egész századot s az egyes emberek bajain is szívesen segített.

Menyasszonyáról, *Cecília* hercegnőről s családjáról már eljegyzésükkor is megemlékeztünk múlt évi 38. számunkban. Atyja, Frigyes Ferenc mecklenburg-schwerini nagyherceg, még 1897-ben meghalt s a fiatal, 1886-ban született hercegnőt egészen anyja, az orosz származású Anasztázia nagyhercegnő nevelte. Anyja, mint Németországban akkor általánosan beszélték, orosz nagyherceghez, a mostani császár öccséhez, Alexandrovics Mihályhoz szerette volna nőül adni, a ki orosz trónörökös volt mindaddig, a míg a császárnak fia nem született. Azt is beszéltek, hogy Anasztázia nagyhercegnő nem a legmelegebb viszonyban van a német császárral s az eljegyzés óta több ízben volt egyes apróbb kérdésekben véleményeltérés közöttük. Az efféle híreszteléseknek azonban ritkán lehet nyomára jutni, mi igaz bennük, mi nem.

Cecília hercegnőről különben azt mondják, hogy igen kedves, vidám leány s gyermekkorának ezt a fő jellemvonását most is megtartotta. A hol eddig megfordult, mindenütt kedvelték s különösen szereti a mecklenburgi nép. Gyermekkora nagy részét ugyan betegeskedő atyja mellett Cannesban töltötte, de legjobban mégis otthon, a gelbensandei kastélyban szeretett tartózkodni, Rostock közelében. Itt ismert újszólván minden falusi embert, osztott örömeikben, bánatukban, segített a szegényeken és betegekben s ezért a nép rajongással viseltette iránta.

Az esküvő, mely június 6-ikán fog végbemenni, máris rendkívül mozgalmas képet kölcsönzött a németek hatalmas fővárosának. A menyegzőn Ausztria-Magyarországot a trónörökös, *Ferenc Ferdinánd* főherceg képviseli. A menyasszony, *Cecília* mecklenburgi hercegnő június 3-ikán vonult be nagy pompa közt Berlinbe. Az európai udvarok sebzébbnél szebb ajándékokat küldtek a menyegzőre. Királyunk ajándéka gyönyörű, könnyű kocsis, két pompás szerszámú lipiczai lóval.

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN.

1840—1905.

A magyar politikai életben nagyon is gyakori dolog, hogy egy-egy éles összetűzést párbajjal intézzen el. A politikai párbajok azonban ritkán szoktak komolyabb kimenetelűek lenni, rendszerint könnyebb sebesülés és a felek kibékülése az eredmény. Annál nagyobb izalmat kellett hétfőn, május 29-ikén az a mindenféle gyorsan elterjedt hír, hogy gróf *Keglevich István* halálával végződött az a párbaj, melyet *Hencz Károly* fiatal néppárti képviselővel május 27-ikén a képviselőházban történt összehatalmazás miatt vívott. A megdöbbenés, melyet a szomorú hír okozott, annál nagyobb volt, mert az áldozat általánosan ismert, régi szereplő embere volt a közéletnek s egyike a legsajátosabb egyéniségeknek politikai pályájában és társadalmi tevékenységében egyaránt.

Nagy műveltség, finom műzisé, gavalléros természetet a kiméletlen makacssággal, a közfelfogással való gyakran túlmérsz szembeszállással, bizonyos zsarnoki hajlamokkal egyesült gróf *Keglevich István*ban. Lelkében erős ellentétek találkoztak s ennek eredménye az az ellentét is, mely a róla való véleményekben nyilvánul. Barátai kevesen voltak, de sokra tartották eszét, tudását; nagyszámú ellenségei nem egyszer élesen támadták. Próbálkozott az életben sok mindenfélével. Nagy tervei apró hibákon buktak el. Jóhiszeműségét nem lehetett kétségbe vonni, de sokszor ép az volt vezetése, a mi jót tenni akart.

Mint nagy vagyon örököse született 1840-ben;

Erőltény fényképe.
GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN.

fiatal korában katona volt, majd nagy utazásokat tett Nyugat-Európában s visszatérve, birtokain gazdálkodott. 1861 óta szerepelt a politikai életben is; ez évben a főrendiház egyik korjegyzője volt, 1865-ben pedig képviselő. Majd ismét visszavonult a magánéletbe s nagy munkakedvét a mezőgazdasági ügyeknek szentelte. 1880-ban újra szerepelni kezdett, elnöke lett a bars megyei gazdasági egyletnek s főleg a hitel- és szövetkezeti ügyekben fáradozott sokat. Nagy összegeket áldozott közügyekre, Zsitvaujfaluban földműves iskolát állított, az aranyosmaróthi kórházra 20,000, kisdudóvára 6000 forintot adott. A főrendiházban feltűnést keltett a keresztények és zsidók közti házasságot pártoló felszólalásával. 1884-ben ismét képviselő lett, egy év múlva pedig a Nemzeti Színház és Opera intendánsa s vezette ez intézetek ügyeit két évig. Anyagi viszonyai megrendültek, nagytapalcsányi birtokát, melyet nagy költséggel mintaszertű gazdasággá akart alakítani,

HENCZ KÁROLY ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ.

el kellett adnia. Intendánsi állásában sokszor igen heves sajtóbeli támadásokban volt része s végre is le kellett mondania. Mindez nem csüggesztette el, a mint hogy kemény lelkén nem tudott kifogni semmiféle sorscsapás, vagy balsiker. Próbálkozott ipari vállalatokkal is, legelőbb terve hajótörést szenvedett a kivitel nehézségein. Mikor birtoka eladása miatt örökös főrendiházi tagsági joga megszűnt, a király kinevezte a főrendiház örökös tagjává s e minőségében az egyházpolitikai törvényjavaslatok tárgyalásakor játszott feltűnőbb szerepet, mint e javaslatok pártolója.

Maradandó alkotása a Vigszínház, mely java részben neki köszönheti létesülését. Elnöke volt a színház hármias igazgatóságának, műzisé, tapasztalata nagy mértékben hozzájárult a fiatal vállalat megerősödéséhez. 1896-ban ismét az állami színházak intendánsa lett. Eleinte nagy sikerrel működött, de csakhamar megindultak ellene a támadások. Zsarnoki hajlamokkal, pazarlással, a személyzettel szemben igazságtalansággal, stb. vádolták, de a színházak jelesebb művészi erőinek nagyobb része kedvelte, mert az érdemet meg tudta becsülni, értett a színházi dolgokhoz és sok intézkedése, reformja nagy hasznára vált az intézeteknek. Ha sokat költött is a darabok díszleteire, ez idővel hasznos befektetésnek bizonyult s műzisének eredményei ma is láthatók egyes darabok kiállításában. A sok támadás után végre mégis lemondott állásáról, melyet azóta a kormányok be se töltöttek. 1899-ben a király valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. Jó darabig nem szerepelt a közéletben; a legutóbbi választáskor azonban újra tagja lett a képviselőháznak. Fellépése itt heves ellenkezést szült a Ház új többsége részéről, a felirati vitában mondott beszédét ingerülten hallgatták. Összeférhetlenségi ügye is akadt a miatt a 6000 koronás nyugdíj miatt, melyet királyi kegyelemből intendánsi működése fejében kapott. Ez ügyet ép a párbaj napján kellett volna az összeférhetlenségi bizottságnak tárgyalnia, — tragikus halála ezt tárgyalanná tette.

Élete sok ellentétet támasztott, harcias egyénisége sokszor hívta ki maga ellen az ellenfelek ingerült haragját, — szerencsétlen végzete általános részvételt keltett s kiengeszteli emlékezetével azokat is, a kik küzdöttek ellene.

JÓKAI EMLÉKÜNNEPE A KISFALUDY-TÁRSASÁGBAN.

A Kisfaludy-Társaság május 31-iki ülését *Jókai* emlékeztetének szentelte, a nagy költő halálának évfordulója alkalmából. Az ülést az Akadémia nagyszobájában tartották, melyet teljesen elfoglalt az előkelő halgatóság.

A Kisfaludy-Társaság tagjai csaknem teljes számmal gyűltek egybe. Egész végig ott volt az ünnep gróf *Tisza István* miniszterelnök a feleségével, a rokonságból *Hegedűs Sándor* volt miniszter a feleségével, *Jókai Jolán*nal, *Feszty Árpád*né *Jókai Róza*, s az *Iház-család* tagjai. Jelen volt továbbá *Jókai Özgögye*. Az Akadémia képviselőiben báró *Eötvös Loránd* elnök, *Heinrich Gusztáv* főtitkár, *Szily Kálmán* főkönyvtárnok, a *Petőfi-Társaság* elnöke, *Herceg Ferenc* és titkára, *Szana Tamás*, *Komárom* város, *Jókai* szülővárosa képviselőiben *Domán János* polgármester; a *dunántúli* református egyházkerület és a *pápai kollégium* részéről *Antal Gábor* püspök, a kecskeméti református kollégium képviselői, a melynek *Jókai* növendéke volt.

Berzeviczy Albert közoktatási miniszter a Kisfaludy-Társaság alelnöke, az ünnep jelentőségéhez méltó beszéddel nyitotta meg az ülést. *Jókai* hatvan évre terjedő irodalmi munkásságában a nemzeti élet nagy fordulatait élte meg. Ebből a nagy korszakból merített. Az elnyomatás hosszú, lomha évei alatt, a mikor költő-géniusza a legizibban lángolt, a legvakítóbban ragyogott: a csüggedező magyar lelket tartotta ébren. A kiegyezés után mind haláláig a magyar nemzeti állam kiépítésének volt fáradhatatlan harczosa. Azt a kimeríthetetlen leleményességet, a melyet költői alkotásaiban csodálunk, tapasztalatokban páratlanul gazdag élete magyarázza a legtökéletesebben. Részletelesen, eleven színekkel rajzolta ezután *Jókai* kiválóan nagyhatású, ritka sikerekkel ékeskedő újságíró pályáját. Majdnem negyven éven át volt törvényhozó s mint politikai szónok is a legelső köztartozott. *Berzeviczy* fél órán át tartó megnyitó beszédét, a melyet hosszasan, lelkesen megtapsoltak, Ruskin következő szavaival zárta: «Gyümölcs, mag, szóval minden csak azért van, hogy a fák virágozhassanak». E mondat alatt az élet súlyos keresztje, ne szakítsanak el a költészet üdítő, új életet adó forrásaitól.

*Szabolcska Mihály*nak «*Jókai*» című ódáját *Somló Sándor*, a Nemzeti Színház igazgatója kifejezőn és nemes pathosszal adta elő, a közönség nagy tetszése közt. A lelkes hangulatú költemény befejező része így hangzik:

Nagy mesemondónk! Nagy időnk regéjét
Minek vitted meg el, minnek? ...
Hadd hirtendéd még fényét a jövőnkre
A mult emlékeink!
Óh, márczsinis ifjúság vezére,
Nehéz napok forgásán légy velünk.
Lesz-e meg újra, ki tized magával
Miliók elszánt, nagy szava-súlyával
Mondja ki, hogy «mit kíván» nemzetünk?

S ha újra ránk szakadna az az éjjel
Ki mond nekünk olyan mesét?
Ki tartja majd virrasztónkon ébren,
Magyarok nemzetét?
Lesz-e, ki — mint te — bübajos regékkel,
Reményre buzdít, ébrenlétre int?
Dalban, szóban hirdetvén a hitnek:
Hogy vége szakad minden igazságnak,
S hogy mint «valaha», «megvirrad» megint!

Óh *Jókai*, mi örök büszkeségünk,
Szórd ránk örökölő fényedet.
S ha valaha e nemzet életét majd
Túléli a neved:
Hirdesse híred akkor is világgá
Az eljövendő századokon át,
Hogy az a nép, mely *Jókait* termette,
Halálosan, s haláláig szeretve
Eszményeit, szabadságát, honát!!

Beöthy Zsolt, a Kisfaludy-Társaság elnöke emlékeztetőt mondott. A formában szép, tartalmában gazdag tanulmány a közönség figyelmét egy óránál tovább lekötötte. Abból a kérdésből indult ki, hogy mi nekünk *Jókai*? Erre legjobban munkái felelnek meg, melyek hosszú sorában ott van történetünk egész folyamata, a magyar társadalmi élet legteljesebb képe, a szép magyar föld. Több ily gazdag költői hagyatékkal irodalmunk nem dicsekedhetik, de még a külföldi irodalmainban is csak kevés mását találjuk. *Jókai* költészete annyira a magyar nemzeti talajban gyökerezett s annyira hatott a magyar közszellem fejlődésére, hogy e költészet nem is csupán írott szó, elröppent hang, hanem valóságos cselekvés. Szabadságharcunk eltiprása után az ő műveiből merített reményt a nemzet, a mely e művekből tanulta meg azt az örökre érvényes igazságot, hogy a mely nemzet nem adja meg magát gyávnán a sorsnak, az nem veszhet el a legnagyobb veszedelmek közt sem. «Új földesúr»-ban ama nagy igazságok egyikét szólaltatta meg, a melyeket a legnagyobb költők is csak ünnepi órákban látnak meg. Személyes visszaemlékezéssel fejezte be *Beöthy* beszédét. *Jókai*val egy városban született; nemzetünk nagy költőjét az öreganya tartotta keresztvirre; ismerte zsenge gyermekkorá óta irodalmunk büszkeségét s egy emberi életet kitevő időn át érezte, élvezte nagy szívének melegét és szeretetét. Miután *Jókai* emlékeztetének megújítottát lelkesen megélvezte és megtapsolta, kegyeletes megilletődéssel oszlott szét a nagy közönség.

GYERMEK-HÁZASSÁGOK INDIÁBAN.

Évszázadok óta meggyökerezett Indiában a gyermek-házasságok szokása, pedig az ősi, magas kulturájú India nem tudott róla semmit. Indiában a szülők kötelességüknek tekintik, hogy családjuk fennmaradásáról gyermekeik minél korábbi megházasításával gondoskodjanak. Az olyan apa, a kinek nincs fia, a sorstól sújtottnak érzi magát s egyedüli menedéke, hogy örökbe fogad egy fiút. Hogy leánya van-e vagy nincs, azt nem tekintik olyan fontosnak. Hanem ha van lánya, erre, valamint szüeleire is a legnagyobb gyalázat számba menne, ha pártában maradna. Mivel azonban Indiában sem oly nagy könnyű férjet találni, gyakori eset, hogy a kis leányokat megölik s ez ellen az angol hatóságok által kiszabott súlyos büntetések sem bizonyultak elég hatásosoknak. Egy előkelő állású angol tisztviselő beszéli, hogy egy faluban hivatalos útja alkalmával százötven fűgyermeket talált, leányt pedig egyet sem.

Házasságok csak egy és ugyanazon kasztból való köthetnek egymással. Csakhogy Indiában manapság nemcsak a régi szent könyvekben, a védákban szentesített négy kaszt ismeretes, hanem százakra, sőt ezrekre megy az al-kasztoknak a száma, melyeknek tagjai a többiekől gondosan elzárkoznak s alig érintkeznek velük. A kaszt-törvények rendkívül szigorúak s rajtuk belül egész külön jogrend keletkezett, melyről az állam nem tud semmit. A kasztból való kizárás a legsúlyosabb büntetés s olyasféle következményekkel jár az illetőre nézve, mint a középkorban a pápai átok.

Az első házasságok, a mely kötelező, rendszerint gyermekkorukban kötik meg. Mikor a leány 12, a fiú pedig 15 éves lett, következik a második házassági szertartás, a *ghama*, a mely után a fiatal gyermek-asszonyt apósa házába viszik. Saját háztartásuk az ifjú házassoknak nincs. Az egész család együtt él s az anyós, a ki a gazdaságot vezeti, rendszerint iszonyúan zsarnokosodik menyei fölött. Megférhetlenség s a férj szülei iránti engedetlenség a válási okok közt szerepel az egész Keleten. A fiatal asszony, különösen a szegényebb néposztályoknál, alig más, mint rabszolga.

Mivel Indiában a nők ugyancsak dolgoznak, nem lehet őket a férfiaktól teljesen elzárni s az ifjú asszony, ha eltakarja is arczatát a *sari* nevű fátyollal, nem egyszer kelt szerelmet maga iránt egy idegen férfi szívében. Ilyen esetben befogadott szokás az asszonyvásárlás. A férfi családja bizonyos összeget fizet a nőért, a kit ez a vásár egész életére hozzáláncol; ha meg

FRIGYES VILMOS NÉMET TRÓNÖRÖKÖS ÉS MENTASSZONYA, CECILIA MECKLENBURGI HERCEGNŐ.

oly roszul bálnak is vele, nem szabadulhat addig, a míg az érte fizetett pénzt meg nem térítik. S mivel ez szokás főleg a szegény népnél honos, ritkaság, hogy a szülők visszaváltsák lányukat.

Az előkelőbb családból származó leány el van zárva a *zenanaba*, a nő lakosztályba, otthon tanul s még hozzá hasonló gyermek férfivel sem érintkezik, a kivel kicsi korában összeházasították. Legszomorúbb a sorsa, ha ez a férj, a kit talán nem is ismer, meg talál halni, mert akkor mint özvegy a legkegyetlenebb bánásmód tárgya. Ennek a magyarázata a lélek-vándorlásban hívó hindu nép ama sajátos felfogásában gyökerezik, hogy az özvegy előbbi életében gonosz életet folytatott s azért mostani életében szenvednie kell. A régebben divott tűzhalál az özvegy asszonynak nem kötelessége volt, hanem joga, a mely megmentette szenvedéstől s melylyel előbbi életében elkövetett bűneiért lakolt.

Az angol uralom ezeket a szokásokat sok tekintetben megváltoztatta. A hinduk közt is van már reform-párt, a mely lányait az állami iskolába járattja s a *ghama* idejét is elhalasztja addig, a míg a gyermekek elegendő értékű lesznek a házasságra. Sajátságos módon meglehetősen elterjedt egy egészen modern, Európából átvett szokás a házasságok közvetítésére: az újság-hirdetések. Az indiai lapok tele vannak hirdetésekkel, melyekben a szülők házasságot kínálnak s lányukat ajánlják.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Új regényünk. «Regénytár» mellékletünk mai számában új, érdekes eredeti regény közlését kezd az első felében, a török spahik öltözetű csupán turban által különbözött az akkori magyar könnyű lovasság ruházatától, sőt korábban még a magyaroknál is szelére találunk turbánt. Egyébiránt az

szépség. A szép tehetséges írónak új regénye, a melynek címe «Apostol a Hódáságon», egy fiatal magyar nagyrú történetét mondja el, a ki külföldön tele szitta magát a modern szociálizmus elméletekkel, s azzal a tervvel jön haza, hogy nagy birtokán boldoggá fogja tenni a népet az új eszmék gyakorlati megvalósításával. Az élet megtanítja a maga külön, egyéni világból kell kiindulnia, mert a boldogulás fája nem olyan növény, a melyet idegen földből egyszerűen át lehet pótlálni más talajba. Az érdekesen bonyolódó regényt *Polgár Márton* festőművész illusztrációival közöljük.

A magyar viselő történelmi fejlődése. A Magyar Tud. Akadémia régészeti bizottsága megbízásából írta dr. *Szendrei János*.

Nemzeti viselőnk multjával régészeti tudományunk megalapítója, *Rómer Flóris* óta többen foglalkoztak már és nevezetes eredményeket is értek el, de a dolog természete szerint még mindig tág tér nyílik a további kutatásoknak. Dr. *Szendrei János* is régóta hadjárta a magyar nemzeti viselő történetére vonatkozó anyag gyűjtésével, ennek eredményét fenti czim alatt most megjelent kötetében ismerteti s 512 olyan emléket tárgyal, a melyek eddig vagy egészen ismeretlenek voltak, vagy viselő-történeti szempontból kellő méltatásban nem részesültek. A magyar viselő eredetét Ázsia ősnépei között és általában Keleten kell keresnünk; különösen a perza-tatár viselőt az, a mely szoros összefüggésben van a magyarral. Az említett viselő pedig két irányból halt be Európában: a Kaukázuson át, déli Oroszországon és Lengyelországon keresztül hazánk területére, aztán pedig Kis-Ázsián és a Balkán félszigetén át a törökök hódító hadjáratai nyomán. Ezért van az, hogy a középkori orosz és lengyel öltözék jórészt azonos a magyarral s a Balkán félszigetén át a törökök hódító hadjáratai nyomán. Ezért van az, hogy a középkori orosz és lengyel öltözék jórészt azonos a magyarral s a Balkán félszigetén át a törökök hódító hadjáratai nyomán. Ezért van az, hogy a középkori orosz és lengyel öltözék jórészt azonos a magyarral s a Balkán félszigetén át a törökök hódító hadjáratai nyomán.

halt. Az elhunyt matróna után két leánygyermek maradt; az egyik gróf Csáky Gyuláné, a másik öv. Skerlecz Károlyné. Ez utóbbinak fia, báró Skerlecz István, miniszterelnöki titkár, nagyanyját gyászolja az elhunytban.

Öv. OKRUTSJKY COMOLÁNNÉ szül. Kutassy Emília 72-dik évében Budapesten. — Öv. alsó-szopori NAGY JÁNOSNÉ, szül. Szeniczey Judit 86 esztendőskorában Pénezskuton. — Öv. BARNÓCZY GYULÁNÉ szül. Almay Gizella, 64-ik évében, Désen. — Öv. szentimrei MORLIN IMRÉNÉ, szül. Koch Emma Budapesten.

Szerkesztői üzenetek.

Cs. A. A kőrei szoros, a hol a nagy tengeri út-kelet lefolyt, mintegy 200 kilométer széles. Középen fekszik a Csuzima, vagy is Csuz-sziget; «zima» ugyanis japán nyelven «sziget»-et jelent. A heggyekkel borított sziget jökora nagyságán: 600 négyzet kilométer. Korábban a japánok a nagyobb bünösöket száműzték ide, de aztán felismervén stratégiai fontosságát, a gonosztevőket a Halász-szigetekre telepítették, Csuzimát pedig hatalmasan megerősítették.

S. A. Nem áll az, hogy ha valamely épület ajtajait, ablakait befalazzák, akkor a bemmaradt emberek, vagy állatok levegőhiány miatt csakhamar elkelnek pusztulni. Igaz, hogy régebben ezt hitték és tanították is, de aztán kimutatta Pettehofer, hogy a közönséges téglafalakon keresztül vígan közlekedik a levegő. A befalazott ember ugyan kétségteletlenül nagyon megrontaná lélegzésével a szoba levegőjét, de nem annyira, hogy aztán abban nem élhetne, mert a falakon át folyvást szűrülnek be a jó levegő, a szoba levegője pedig kifelé igyekszik. Hogy ez így van, igen egyszerűen és meggyőzően bizonyította Pettehofer az által, hogy egy közönséges kézi fújtatóval annyi levegőt hajtattatott át a falon, hogy az a tülkán felállított égő gyertyát eloltotta. A kísérletet különben úgy végezte, hogy előbb egy tölecsér vékonyabb végét húzta a fújtató csövére, a tölecsér száját pedig

a falnak feszítette. Megjegyzendő azonban, hogy ha a fal oajos festékekkel van bemázolva, már akkor nagyobbára megszűnik a levegőközlekedés, miért is az ilyen épület kevésbé egészséges és felettébb gyakori szellőztetést kíván.

Páris, B. S. A képről szóló czikk kezünk közt van, közlése a kép kiállításának elhalasztása miatt késett.

Bonó, K. R. Maeterlinck említett műve tudunkkal nem jelent meg magyar fordításban.

A boldogságról. A mit én irigylek. stb. Az elsőben még van valamelyes gondolat, ha nincs is költőileg kifejezve; a többi lapos és színtelen.

Gergely. Kétségkívül ügyesen van írva, csak nagyon elnyújtja a különben épen nem új gondolatot. Ha fele akkora volna, sokkal jobb volna.

Bál után. Egy szenvedőhöz. Mondvaesimált szentimentalizmus, mely egyáltalán nem ad támasztékot annak megítélésére, hogy a szerző fog-e még jobbat is írni.

Este a pusztán. Örök komédia. Az első csak egymás mellé rakja az egyes vonásokat a nélkül, hogy kép alakulna ki belőlük. A másik zavaros és nagyon prózai eszmélkedés.

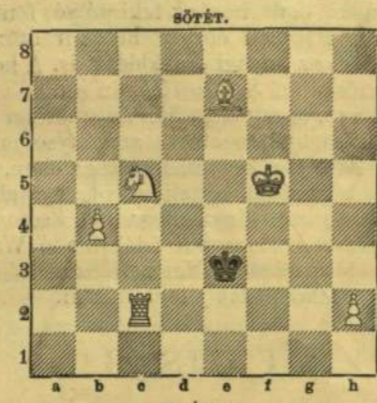
KÉPTALÁNY.

A 19-dik számban megjelent képtalány megfejtése: **Lényünk legjobb birtoka a becsület.**

SAKKJÁTÉK.

2435. számú feladvány. Pauly W. tól.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 2421. számú feladvány megfejtése Blumenthal O. tól.

Világos. Sötét. Világos. Sötét.
 1. Vb7-b2 — Kf1-f2 : (a) 1. — — — Kf1-e2-g2
 2. Hc2-e1+ — K t. sz. 2. Hc2-e3+ — K-f3;
 3. Vb2-h2-d4 t. sz. 3. Vb2-c2 — t. sz.
 4. V mat. 4. V mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Bakonyzentáslón: Szabó János. — Pakerten: Kintzig B. — Kecskeméten: Balogh D. — A pesti sakk-kör.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.
 Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.
 Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Foulard selyem
 Gazdag mintaválaszték azonnal. Selyemgyár Henneberg Zürich.

Salvator Lithion-forrás
 Természetes vasmintás
 Kétségbeesett betegeknek, reuma- és köszvénybántalmaknál, vese-, hólyag-, rheuma- és köszvénybántalmaknál, vese- és emésztési szervek hurutainál.
 Budapest, főraktár Édeskuty L. urnál.

GERŐ ADOLF
 főh. ndv. szállító ortop. cipézszerest.
 Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.
 Ajánlja készítményeit 10592
fájós lábakra.
 Specialista anatóm. mód szerint kidolgozott gyermekcipőkben.

Mig eddig a régi borbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok (neurasthenia, vitustánc), a sápkór, a női arczot elégtelenül pattanások s a női nemi szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegen vizekre voltunk utalva, addig tibatban

PARÁDI ARSEN vízben
 olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsensavas viznél (Roncoigno Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már, minthogy legelőkelőbb orvosi tekintélyeink felkarolták s a fogyasztók egész serege dicseri hatásait, hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvend.

Egy postaláda (7 palack) paradisi arsen vastartalalmú gyógyvizet Magyarország összes postailomásaira 5 korona 80 fillért bérmentesen szállít a cs. és kir. udv. szállító, Főraktár: **ÉDESKUTY L.** BUDAPESTEN.
 Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

MATTONI 11003
ERZSÉBET-SÓSFÜRDŐJE
 BUDAPESTEN (BUDÁN).
 Meglepető gyógyhatású női bajokban, továbbá alhasi és általános vérbőségben, verőszíri pangások esetén máj- és lépbetegségeknél, aranyerben stb.
Idény április 15-től szept. végéig.
 Cs. fűrészszoja: számos hullóéru bevezetett kényelmes vendégszoja. Vendéglő méretekű áru étel és italokkal.
 Rendelő orvos: Dr. Polgár Emil.
 Vilamos uszati állomás. Vilamos uszati állomás.

Hogy karcsuvá lehessünk
 a nélkül, hogy egészségünknek ártalmát okoznánk a **PILULES APOLLO** melyek tanjari nérvények alapján vannak előállítva és párisi orvosoktól kaphatók. Ezen nérvény betartásától gyógykezelés rövid idő alatt csatlakozhat elhajtó anyagok elmozdítását és biztosítja a kövértestiség gyógyítását mind a két nemnél. Ez a tilka minden súlyos betegség, ki nyugtató és fiatalos alakját meg akarja őrizni. Egy fazon ára utasításai K 6-45 bérmenten, utasítással K 6-75 T. Batio, gyógyszer. 5 Passage Verdane, Paris (IX).
 Baktár Ausztria-Magyarország részére Budapest Török József, gyógyszerész, Király-utca 12. 11019

Technikum Mittweida
 Igazgató: A. Holtz, tanár. (Szász királyság.)
 Magasabb technikai tanintézet az elektro- és gépész-technikai, továbbá gépészeti és gépkészítő részben. Gazdaság felosztású elektrotechn. és gépkészítő laboratóriumok. Gyári tanulmányok. 3610 hallgató a 36 iskolában.
 Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Ingyen és bérmenten
 árjegyzék órák, láncok, gyűrűk, karcsulók, medallionok, mellék, nyakláncok, szívek, keresztek stb.-ről.

Gavallér óra, extra lapos
 látható szerkezettel, első rendű minőség fekete acélból 4 ftt. elegáns kék acélból 4 ftt 75, arany plaque, pótol 14 karátos valódi arany órák, 5 ftt. fekete acélból, arany és ezüst virágokkal (essziós), divatos, 4 ftt 80. Valódi arany számlapokkal 2 fttal drágábbak.

Chronometer-Präcisios
 anker-szerkezettel 3 fttal drágább, nagyon megbízható óra. 11105

Valódi Roskopf-ancker-órák
 valódi rubinokkal, valódi svájci szerkezettel, jelenleg a legszebb és legjobb. Arany double 3-75 ftt három erős változatban 3-75 ftt fedélappal.
 Ezen óra három erős, valódi ezüst fedéllel 6-50 ftt. Vasúti Roskopf, valódi nélkül 2-45 ftt. Kétszínű fedéllel 3 ftt 30. Erős Roskopf-óra plomával, acéllal vagy nikkellánczettel együtt 2-— ftt Ingaóra 4 fttől fejtől.

Széküldés utánvétel vagy az összeg behajtása ellenében. Exportház **RUD. v. KUPPIS** Wien, V., Arbeitergasse 11/V. Mezzanin.

Egyedül létező valódi angol **Szépitőszér**
 a Balassa-féle valódi angol **UGORKATEJ.**
 mely azonnal eltávolít minden szepit, májfoltot, pattanást, bőrhátrát (miller), ráncot stb. és az arcznak friss üdőséget, fiataloságot kölcsönöz. Teljesen ártalmatlan. 1 üveg 2 K, ehhez agorka szappan 1 K, porcel 1.20 kor

Főszéküldési hely: **Balassa Kornél** gyógyszerész, Budapest, Erzsébetfalva 15.
 Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapest: **Török József** gyógyszerárban Király-utca 12 és Andrássy-út 26. Dr. Egger Leó a Nélor-gyógyintézetben, VI., Váci-körút 17 s Zoltán Béla gyógyszerárban, Szabadság-ter, továbbá a következő drogeriákban: **Betsányi Frigyes**, Markáti-utca 2. sz., **Fodor Márton**, VII., Király-utca 41., **Lux Mihály**, IV., Múzeum-körút 7., **Neruda Nándor**, IV., Kossuth Lajos-utca 7., **Moldán és Moser**, IV., Koronaherczeg-utca 11., 10843

SUNLIGHT SZAPPAN
 egyszerűsíti és megkönnyíti a ruha mosását, anélkül, hogy a szövetben kárt tenne. Idő, munka és pénz dolgában háromszor megtakarítás.

Mindenütt kapható; Beszerzési források jegyzékével, ingyen mintával együtt kívánatra a helyi képviselő: **DIAMANT B. N., VI Király utca 98b szolgá.**

Ló-takarók
 teljes nagyságban csak 95 krajcár.

Minden ló tulajdonosnak nélkülözhetetlenek a mi vízmentes strapa-lótakaróink, melyek teljes nagyságban és különös vastag, meleg brami gyapjából vannak készíve, tehát a lovak mindennemű meghiűtől óvják és mindig egészségben tartják. A mi strapa-lótakaróink minden kívánt színben kaphatók és tömegüzemi végett alábbi rendkívül olcsó áron adhatók el.

1 db lótakaró, teljes nagyságban csak 95 krajcár, 2 — — — — — csak 1rt 1.85, 4 — — — — — csak 1rt 3.60

Egyedűrsütője utánvétel: **Kertész Henrik**, Wien, I., Fleischmarkt 18—417.

HASZNÁLJON **KERPEL KÉZFINOMÍTÓ FOLYADÉKOT**
 A KEZET 3 NAPALATTI BARSÓNYSIMÁVÁ ÉS HÓFÉHRÉ TESZI.
 1 üveg 90 fillér. 4 üveg rendelésnél franko.
KERPEL GYÓGYTÁR
 BUDAPEST, LIPÓT-KÖRÚT 28

A női szépség elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb és legbiztosabb a **MARGIT-CREME**, mely megtisztja, sem hagyat, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű szerkesztés pár nap alatt eltávolít szepit, májfoltot, pattanást, bőrhátrát (Mittser) és minden más bőrhátrát. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhegyeket és az arczot hófehérre, simává és üdévé varázsolja. Ára ny tégely 2 kor., kis tégely 1 kor.

Margit hölgyor 1 kor. 20 fill., **Margit szappan** 70 fill., **Margit fogpép** (Zabon-pasta) 1 korona., **Margit arczvíz** 1 korona.
Hamisítványok bíróság üldöztetnek.

Postán utánvétel vagy a pénz előzetes behajtása után küldi a készítő: **Földes Kelemen gyógyszer. Arad.** Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-utca 12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a **MELANOGENE** fekete és barna színben.
 Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajuszt pár percz alatt feketére vagy barnára lehet festeni. A szín állandó és a természetes szintől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 10689

Ára 2 Korona 80 fillér.

Postán utánvétel vagy a pénz előzetes behajtása után küldi a készítő: **Földes Kelemen gyógyszer. Arad.** Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-utca 12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

GERMANDRÉE
 PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN ÉS TABLETTÁKBAN
 Francia szabadalom. A szépség tilka, ideális illattal feltöltött lárós, egészséges és diszkrét. A Germandrée az arcbőrnek egészséges és üde színt ad.
1900 évi Párisi Világkiállítás: ARANYÉREM MIGNOT-BOUCHER, 19, Rue Vivienne, PARIS.

KWIZDA FERENCZ JÁN.
 cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bulgár fejed. udv. szállító, **Kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bees mellett.**
Kwizda Fluidja 10681
 Kigyó védjeggyel **(TURISTA-FLUID).**
 Régi jöhírű dítet-kosm. szer (bedörzsölésre az emberi test izmainak és inainak erősítésére és edzésére. Eredményesen használva turisták, kerékpárosok s lovagok által nagyobb török utáni erősítésre és erőgyűjtésre.

Arak: 1/2 palack K 2.—, 1/4 palack K 1.20
 Kapható minden gyógyszerárban. — Képes árjegyzék ingyen és bérmenten.
 Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-út 26. sz.

Ingyen és bérmenten
 megküldöm kívánatra mindenkinék nagy és bőven illusztrált árjegyzékemet 1000-nél több színes mintával, jó és olcsó órára, arany és ezüst árukról

KONRAD JÁNOS
 Első órágyár, Brix 712. szám. Csehország. 11041

Valódi ezüst remontoir óra K 3.80
 Valódi ezüst óralánc K 1.20
 Nickel remontoir óra. Roskopf rendszerű patent lánczettel együtt — 2.25
 Nickel ébresztő óra — 1.45
 Három darab — — — 4.—

Minden egyes óráért három évi irásbeli jótállást vállalkozok. Nem alkalmasat kicserélek v. a pénzt küldöm vissza.

Férföltöny
 divatos szabással, gyapjuszővből készit mérték után finom kivitelben 25 kor.-ért **LICHTMANN SÁNDOR** szabómester, 11090B Budapest, Rottenbiller-u.4B. Vidékre minták bérmenten.

Bérmálási, tartós, örökbecsű ajándéktárgyak a legnagyobb választékban, legolcsóbban
SCHÖNWALD IMRE
 hazánk első és legnagyobb óra- és ékszergyárosnál **PECSETI 122.**
Koczkázat kizárva! Pénz vissza! Csere engedélyezve!

Ezüst zománc amulett 2 K 40 fill., aranyból 6 K
 Ezüst zománc nagyon széles kerettel 4 K aranyból 7 K 50 fill.
 Ezüst aranyozott zománc 2 K 80 fill., aranyból 6 K 80 fill.
 Ezüst zománc nagyon széles kerettel 5 K 50 fill., aranyból 10 K

Ezüst zománc amulett 5 K aranyból 10 K
 Gyönyörű tűzemail amulett arany keretben 18 K
 Elragadó szép tűzemail amulett, arany keretben 16 K

Finom kivitelű arany amulett tizen zománcozott Sz. Máriával 13 K
 Finom svájci női Tula-remontoir 16 K
 Valódi arany női remontoir kettes fedéllel 40 K

Amulettetek nagyon finom kidolgozás arany nyakláncok 6 forinttól kezdve, ezüst aranyozott nyakláncok nagyon finom kidolgozásban 1 ftt 50 krtól kezdve.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmenten.

KÖVÉRSEG KORAI VÉNSÉG.
 Istenem, — így sábját szer meg ezer ember, — mit adnék, ha elhagyódasomtól és emésztől zavartól megszabadulhatnék. Lám, nem is kell annyit álmodni. Tegyen minden hölgy és férfi csak egy kisredőlt Mandor: soványító és vértisztító porral, biztos az eredmény; ezt te készítyes orvos és vegyészeti bizonyítványokkal kimutathatom. — Ne mulassza senki el, erről meggyőződni; hozassa meg a Mandor por, ha be nem váltik, a pénzt duplán visszakom. Csakly 2 kor. 80 fill. Mandor doboza, arczot tisztító és bizonyítványok mellékelve. Utasvétel a pénz behajtása mellett; portmentesen diszkrétan küldi **Mme Mandi Ida, Budapest, Károly-körút 2/V. sz.**
 Török József gyógyszer. Budapest, Király-utca 12. sz. 11098

Amputáltak!
 A Kelet-féle műlábak és műkezek a legjobbak és legökéletesebbek!
 A csont megsebesülése ki van zárva!
 Elegáns és könnyű járás!
 Több évi jótállás!!!

10956

Keleti J. orthopediai műintézete jótállás és legolcsóbb gyári árak mellett készít: a legökéletesebb techn. kivitelben. **Műlábakat és műkezeket részben műfűzőket, egyenestartókat, járó és támgépeket stb. a chirurgia legmodernebb elvi szerinti. Kéveshöz vagyonosnak nagy árengedményben részeselek. Betegtoló kocsi** rokkantak és lábadozóok számára gyári árak mellett, nagy választékban!

Képes árjegyzékét ingyen és bérmenten küld **KELETI J.** orvosi műszergyár Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. szám,

Írderések elfogadtnak a kiadóhivatalban Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Bámulatosan olcsó kerítések!
 Szabótermelék figyelmeztetés! Műanyagok figyelmeztetés!

HAIDEKKER SÁNDOR
 sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
 Budapest, VIII., Üllői-út 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan **Hungária sodronyfonatát** mint a legolcsóbb kerítési anyagot, mely elsővelni fogva felülmúl minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- s mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos em találmány előnye: **Olcsóság!**

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni!):
 külsőbélű 5 centiméter lyukbőségűvel,
 készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 1-50 méter magasságban 1,5, 2-—, 2,5, 3 és 3-8 milliméter drórsűrűségűvel.

Sodronyösség: 1-2 1-4 1-6 1-8 2-— 2-2 2-5 2-8 mm.
 Ár □-méterenkint: 40 48 56 64 72 82 100 120 fillér.

Külsőbélű 3,5 centiméter (hosszukát) lyukbőségűvel:
 készletben: csakis 1 méter magasságban valamennyi drórsűrűségben.

Sodronyösség: 1-2 1-4 1-6 1-8 2-— 2-2 2-5 2-8 mm.
 Ár □-méterenkint: 55 66 74 82 96 110 130 150 fillér.

Csomagolási, töltési és kezelési költségkért eszmétek □-méterenkint 1 fillér, de egy küldeménynél legalább 50 fillér.

Olcsóság! A fonat elegáns stílusú, még apró baromfi áthatalmát is megdölyti; felül és alul szélel pedig szorított, tehát az ésszeseket megsebesíti. A fonat csavart szálak — mint vékony sodronyok — a kerítés hosszirányában futnak, míg által nagy az ellenálló képessége; a keresztirányú pedig hullások, a szálak összecsiszása tehát ki van zárva.

Kiszáradt kezelés: Késsel meghúva, egyszerűen a fedőcsokhoz szorított horganyozott kerítés szegélyek, a fonat stílus és formája marad. Nagy előnye a fonat feszesség, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét feszessítő és más helyen ismét felerősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. — Feszítő-sodronyok, csavart stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölül egy-két sor hűkezősodrony alkalmazása, a kerítés letelezése szerint megmagasítja. — A hűkező sodrony ára méterenkint 1 fillér.

Számos előnyökkel áll rendelkezésére.
 Tovább gyárt és szállít: kőbányászat gép- és kézi sodronyfonatokkal mindenféle szálak; csinos és erős kivezélt kapukat és ajtókat; valamint nyaraló-, park- és erkélykerítések vastartós sodronyfonatát és korcsosított vasból, föld- és kavics rostálat, keszarakat, magtár-ablakrostályokat, ökrözéskorakat, szikrapókat, szőlőbogyórostákat, csipőgépeket való gabonaszószó-berendezéseket stb.
 Árjegyzék ingyen és bérmenten. — Utánny, pontos és gyors kiszolgálás.

Schicht-szappan

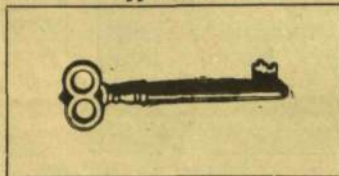
„szarvas“

vagy

„kulcs“

jeggyel

10982

Legjobb, legkiadósabb és ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva!!

Olcso cseh agytol!
5 kilo: uj fosztott 9.60 K,
jobb 12 K, fehér pehelypaha
fosztott 18 K, 24 K, hófehér
pehelypaha fosztott 30 K 36 K
Szállítás portmentes, után-
vétél. A kiserelés és vissza-
vétel portmentesítés ellen-
ben megengedjük. 11023
Benedikt Sachscl,
Lobes 279.
Post Pilsen, Böhmen.

Világhírű kintetett olmtól

Quargli.

Az első olmtól pappüzemi sajtó, mely 1830. évben alapított, ajánl saját gyártmányából egy postai küldeményt bérmentve és utánvételt 3 K 70 fillérért. Nagyobb megrendeléseknél a legolcsóbb árak.
JOSEF MELXNER, Olmtól, Bahnh. 10821

VASÁRNAPI UJSÁG

24. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 11

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt: egész évre 24 korona, félévre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 16 korona, félévre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával): egész évre 10 korona, félévre 5. Külföldi előfizetésekre a postai megfizetésű viteldij is eszandó.

1.50 2 frt. Valódi Roskopf-órák 6 havi próbaidő.

Nikkel v. acél Roskopf-rendszerű frt 1.50
Roscopf-strapaz-óra plomballal frt 2.—
Duplafedélű frt 3.40
Arany-dobblé (aranyhoz hasonló) frt 3.50
Valódi ezüst egyfed. frt 3.—
Duplafedélű frt 4.—
Három ezüst fedéllel frt 5.—
Eredeti „vasutas“ Roskopf (nem rendszer.) frt 3.50
Fenti órák a szász Mária cs. kir. bírod. sas, szántó, földmves vagy ló dombormívú képével 10 krral drágábbak.

„A nagy óragyárhoz“ czég MAX BÖHNEL, órás, Wien, IV., Margarethenstrasse 38. szám.
A cs. kir. állambizalmnokok szállítója. — Alapitva 1849. — Kérjen nagy árjegyzéket ezer képpel ingyen és bérmentve. 11086

Zenélő ingaóra

71 centim. magas, önmagától a legszébb dalokat, keringőket és indulókat játsza.
Zene nélkül frt 4.—
Ölőművel frt 4.50
Toronyóraképpel frt 5.—
Ébresztő órák nikkelből frt 1.—
Dupla haranggal frt 2.—
Zenélő művel frt 4.25
Kakuk-órák frt 3.40

Valódi ezüst Remon-toir-óra es. és kir. fémjelzéssel urak, hölgyek és fiuk részére.

Egyfedélű frt 3.—
Duplafedélű frt 4.—
Aranyezüst frt 5.—
Három erős fedéllel frt 6.—
Ezüst páncéllal frt.—90
14 karátos arany 8 forintól feljebb,
14 kar. aranyláncok 40 forintól feljebb,
14 kar. arany fülbevaló 1 frt 20 krtól feljebb,
14 karátos aranygyűrűk közel 1 frt 80 krtól feljebb.

Három évi írásbeli jótállás. Meg nem felelőért pénzvisszaküldés. Szétküldés csak utánvétellel.

Nem hálaíratok és elismerőlevelek, hanem tények bizonyítják, hogy a máramarosi lilium-arczenőcsés és arczkrem „Szerecsen“ védjeggyel a legutóbbi hetetelennél szépségesebb a kozmetika terén.

Semmiféle ártalmas szert nem tartalmaz. Hozzávaló liliumtej-szappan 1 darab. —80 kor.
Kis tégely arczenőcsés 1.—
Nagy tégely arczenőcsés 2.—
Kis tégely arczkrem 4.—
Nagy tégely arczkrem 4.—
Lilium-arczpor bármily színben 1 doboz 1.60

Kapható a készítőnél: LÁSZLÓ GÉZA „Szerecsen“-gyógytárában, Máramarossziget. Főraktár: Török József gyógyszerárban Budapesten, Király-utca és Andrassy-ut, valamint a Nádor gyógyszerárban is.

Minden esetben, midőn sóborszesz van ajánlva bedörzsölésül, illetőleg szájvíz, borogatás, toroköblögetés vagy mosdóvízhez való vegyítésre stb. mint elismert csodáshatású szerre a „Szerecsen“ védjeggyel ellátott ugynevezett Salicil sóborszeszre hívom fel figyelmét, hatása kiharadhatatlan. 10820

Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona.

Mindenütt, minden gyógytárban kapható. A háiban és az uton nélkülözhetetlen szernek van elismerve

Thierry A. gyógyszerész balzsama.

Legjobb hatású rossz emésztésű és a vele együtt fellépő betegségeknél, mint felbőgés, gyomorégés, székrekedés, sav képződés, teltség érzete, gyomorgörés, étvágytalanság, katarrhus, gyuladás, gyengeségi állapot, felfúvódás stb., stb. Működik mint görcs- és fájdalomcsillapító, köhögést szüntető, nyálkaoldó és tisztító szer.

Postán legkevesebb széküldés 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 K költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 K költségmentesen netto.

Kicsinybeni eladásnál a rakitárban 1 kis üveg ára 30 fillér, 1 ket-tős üveg 60 fillér.

Ügyeljünk az egyedüli törvényileg bejegyzett zöld apécza védjegyre: „Ich dien.“ Egyedül ez valódi.

Ezen védjegy utánzása, valamint más törvényileg nem engedélyezett, így forgalomba nem hozható balzsam-gyártmányok viszonteladása törvényileg Ultra van. 10547

Egyedüli valódi BALZSAM „Védangyal“ gyógy-táról THIERRY A. Pregrada-ban, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Thierry A. gyógyszerész Centifolia-kenőcse

Hűdalmoszünetű, puhító, oldó, húzó, gyógyító stb. Legkisebbi postai széküldés 2 tégely 3 K 60 fillér. Kicsinybeni eladásnál a rakitárban 1 K 20 fillér tégelyenként. Főraktár Budapesten: Török J., dr. Egger L. I. gyógyszer-tára; Lugoson Vértés. Közvetlen rendelések czimzendők: „Schutzengel Apotheke“ des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az ősszeg előzetes dektüldése esetén a szállítás egy nappal előbb történik, mint utánvétellel és az utánvételi pótdíj is megtakarítható, így ajánlatosabb az ősszeget előzetesen utalványozni és a megrendelést a szelvényen eszközölni és a pontos czimet megadni.

OLDSMOBILES

a lehető legjobb a hasonló áru automobílok között.

8 lóerős utazó kocsik.

A 8 lóerős utazó kocsik nagy erővel és gyorsasággal halad hegyen, völgyön és homokos utakon. Kormánykerék, külön ülés, az összes géprészek könnyen hozzáférhetők. Erős, tartós és olcsó. 8 lóerős könnyű kocsik, 8 lóerős utazó kocsik, 10 lóerős családi kocsik, 20 lóerős 2 cillinderes családi utazó kocsik, 10 és 16 lóerős csomagszállító kocsik, 11 személyes omnibusz.

Mielőtt autómobil vásárolna, kérjen tőlünk katalógust.

OLDS MOTOR WORKS Detroit, Michigan. 11054b

Schreher Gusztáv és Társai Budapest IV., Eskü-ut 6. (15—13.) Garage: VI., Gyár-u. 31. (21—69.)

IGAZI URINÓ arcának, keblének, kezének alapos ápolására használja mindig a világhírű, 1888-ik év óta törvényileg védett Krieger-féle

CRÈME DE MARGUERITET. Kérjen mindig határozottan Krieger-féle.

Eredeti nagy tégely 4 kor. Próbátégely 1 kor.

KRIEGER GYÖRGY gyógyszerára Budapest, VIII., Kálvin-tér. 10670

Serravallo CHINA-BOR VASSAL

arcátbészor gyengélkedők, vérszegények és lábhadások számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer. 10652

Készíté. Több mint 3500 orvosi vélemény.

J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola. Vásozható a gyógyszerárakban filléres üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

Somatose HÚS-FEHÉRJE.

Legkimagaslóbb, étvágygerjesztő és izom-erősítő szer. 10944

Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban.

LENAU MIKLÓS SZOBRA CSATÁDON. — Radnai Béla szoborműve.